

PARTIPROGRAM OG VEDTEKTER

VEDTATT PÅ PARTIETS 11. LANDSMØTE
DESEMBER 2001

HVOR GÅR ARBEIDERKLASSEN? HVEM ER ARBEIDERKLASSEN?
FØLG DISKUSJONEN PÅ AKPS NETTSTED

ARBEIDERNE KONGUNISTPARTI

UTGITT AV RØDE FANE
BILAG TIL NR 1, 2002

AKP: PARTIPROGRAM OG VEDTEKTER

Vedtatt på partiets 11. landsmøte i desember 2001

Utgitt av *Røde Fane* som bilag til nr 1, 2002

Februar 2002

ISBN 82-91778-29-9

Trykk: Preutz Grafisk as, Larvik

Hefte kan også bestilles fra:

AKP, Osterhausgata 27, 0183 Oslo

telefon 22 98 90 60, telefaks 22 98 90 55

e-post akp@akp.no

Pris for programmet aleine: 25 kroner + porto

AKPs kontonr 0530 11 89356

Programmet er også lagt ut på AKPs nettsted

www.akp.no

Innholdsfortegnelse – se nest siste omslag

AKP vedtok på sitt 11. landsmøte i desember 2001 et nytt partiprogram og et mindre tillegg til vedtektene – om reglene for ekstraordinære landsmøter.

Partiprogrammet er det foreløpige produktet av en programdiskusjon som starta opp før forrige landsmøte (i 1999). Det omfatter mer enn prinsipp og er prega av at AKP ikke har et eige arbeidsprogram.

Dette partiprogrammet avslutter ikke programdebatten. Landsmøtet peikte på at på flere områder har debatten kommet kort i partiet som heilhet. Planvedtaket for landsmøteperioden vi nå er inne i, sier også at vi skal jobbe videre med flere spørsmål som berører programmet. Program- og planvedtaka nevner her spesielt arbeidet med analysen av klassene i Norge, hva slags kommunistparti vi trenger her i landet, synet vårt på sosialismen i Norge, og strategien og taktikken for klassekampen under kapitalismen. Landsmøtet oppfordra til å arbeide med disse spørsmåla med sikte på programforbedringer på neste landsmøte.

Desember 2001`

Sentralstyrets arbeidsutvalg

INNLEDNING

POLITISK MÅLSETTING

I vår tid finnes de materielle mulighetene for at alle folk på jorda kan leve et liv frigjort fra nød og undertrykking. Men det som skjer, er i stedet ei stadig sterkere polarisering mellom rike og fattige: klasseskilla øker og kløfta mellom rike og fattige land vokser. Imperialismens rovdrift på mennesker og naturressurser fører til økologiske katastrofer som truer livsgrunnlaget på jorda.

Om samfunnet skal omdannes skritt for skritt eller ved revolusjon, har i generasjoner vært et sentralt skille mellom ulike retninger som har kalt seg sosialistiske. Klassekampen endrer styrkeforholda mellom klassene og påvirker utforminga av det kapitalistiske samfunnet, men samfunnets grunnleggende karakter kan bare forandres gjennom et brudd – en revolusjon der borgerskapets herredømme styrtes og arbeiderklassen tar over.

Dette partiprogrammet klargjør AKP sitt syn på strategien for en sosialistisk revolusjon i Norge som en del av en internasjonal, revolusjonær kamp for å fjerne kapitalismen og imperialismen.

Målet vårt er et globalt kommunistisk samfunn: et økonomisk system med en økologisk forsvarlig bruk av jordas ressurser, ei samfunnsform uten lønsslaveri, klasser, kvinneundertrykking og rasistisk undertrykking, der statlige grenser bygges ned.

Det er problemer knytta til å skrive om et slikt nytt samfunn, nye organisasjonsformer, heilt nye forhold mellom mennesker. Vi er alle fanger i det samfunnet vi lever i. Dette samfunnet bestemmer horisonten vår, det bestemmer språket og måten vi tenker og føler på.

De som tjener på kapitalismen, vil ikke gi fra seg fordelene og makta frivillig. Det er menneska sjøl som må organisere seg for å skape den framtida de vil ha. Arbeiderklassen og fagbevegelsen må alliere seg bl.a med kvinnebevegelsen, miljøbevegelsen og den antirasistiske bevegelsen for å utvikle et anti-kapitalistisk perspektiv på dagskampene, både i Norge og internasjonalt. I den tredje verden spiller arbeider–bonde-alliansen ei sentral rolle i denne prosessen. Det kommunistiske partiet er et nødvendig redskap for å tilføre et kommunistisk perspektiv på den antikapitalistiske kampen.

Kampene i dag må brukes til å bygge opp sosiale bevegelser, organisasjoner, organisasjonsformer, allianser, arbeidsmåter, kunnskap og bevissthetsformer som peker framover, som foregriper sosialismen og kommunismen. Framtida skapes nå.

KAPITTEL 1

KAPITALISMEN FØRER TIL KRISER OG KRIG – MEN BÆRER OGSÅ I SEG GRUNNLAGET FOR KOMMUNISMEN

Sammenlikna med samfunnssystema før, var kapitalismen et framskritt i menneskehistoria. Den har utvikla produksjonen slik at sult og nød kunne vært avskaffa. Kapitalismen har utvikla politiske og demokratiske rettigheter. De kan riktignok utnyttes heilt ut bare av et lite mindretall og de kan lett settes til side, men de er like fullt viktige redskap i den politiske kampen fram mot et utvida demokrati og det klasseløse samfunnet.

Men kapitalismen er også ansvarlig for død og ødeleggelser, folkemord og kriger i et omfang som savner sidestykke i historia. Daglig dør titusener av mennesker som følge av levkåra systemet tvinger dem inn i, mens rikdommene hopper seg opp i hendene til de få.

Kapitalismen har utvikla de motkreftene som skal til for å skape en verden uten utbytting, undertrykking og nød. Arbeiderklassen må spille ei avgjørende rolle i kampen for en slik verden.

1.1 Kapitalismen – utbytting og muligheter for frigjøring

1.1.1

Kapitalismen er et økonomisk system som bygger på at den herskende klassen, borgerskapet, tilegner seg verdier som skapes av arbeiderklassen gjennom lønnsarbeidet. Arbeiderne får ikke over produksjonsmidler, dvs det som skal til for å drive produksjon i eigen regi. For å leve må de selge arbeidskrafta si til en kapitalist eller til det offentlige. Arbeidsskjøperen, uansett hvem, er interessert i å få arbeidskrafta billigst mulig og få tynt mest mulig arbeid ut av arbeideren. Av dette oppstår det klassekamp. Fagforeninger er nødvendige redskap i denne kampen.

1.1.2

Kapitalismen har revolusjonert produksjonsmidlene, skapt et verdensmarked og revet ned gamle eiendomsforhold og sosiale forhold. Dette har ført til ei dramatisk utvikling av produksjonen.

1.1.3

Under kapitalismen kontrollerer borgerskapet naturressurser, råstoffer og fabrikker, kredittinstitusjoner, transport og handel. Arbeiderne selger arbeidskrafta si som vare på et marked. Det de skaper utover verdien av lønn og sosiale goder, merverdien, er kilden til kapitalens profitt. Lønnsslaveriet og utbyttinga er grunnleggende trekk ved den kapitalistiske produksjonsmåten.

1.1.4

Konkurransen kapitalistene imellom og deres oppsamling av kapital gjør det nødvendig med stadig større enheter. Økonomien monopoliseres, og rikdommen samles på færre hender. Store multinasjonale konsern dominerer verdensøkonomien og kultur- og ideologi-produksjonen. Mange av dem er på størrelse med mellomstore stater. Utviklinga gjør at små og mellomstore bedrifter blir kjøpt opp av, eller må inngå allianser med, større konkurrenter. Den samme utviklinga ser vi for stater, også slike som sjøl kan ha imperialistiske ambisjoner.

1.1.5

Staten sikrer at den kapitalistiske produksjonsmåten består. Den legger forholda til rette for det private næringslivet og monopolas ekspansjon. Den stimulerer privatiseringspolitikken og subsidierer monopola gjennom utbygging av infrastruktur. Sjøl om store multinasjonale konsern i økende grad

trår fram som de dominerende økonomiske aktørene, på tvers av alle landegrenser, er borgerskapet fortsatt heilt avhengig av statsapparatet sitt.

Den overordna oppgava til staten er å sikre borgerskapets makt, om nødvendig med vold. Politi og militærapparat utgjør statens voldelige maktapparat. De skal være redskaper i kampen mot rivaliserende stater, men settes også inn for å holde eiga befolkning i sjakk om situasjonen skulle tilsi det. Når rivaliseringa mellom kapitalgruppene overskrir de økonomiske kampformene og rå makt blir brukt, er det den militære styrken som teller. Det borgerskapet som har den sterkeste militærmakta til rådighet, kan også tvinge fram økonomiske fordeler uten å gå så langt som til krig.

1.1.6

Siden grunnlaget for det kapitalistiske systemet er kapitalistenes utbytting av arbeiderne, kan arbeiderne ikke frigjøre seg uten å avskaffe systemet, og systemet kan ikke avskaffes uten at arbeiderne frigjør seg.

1.2 Et verdensomspennende klassesystem

1.2.1

Kapitalismen vokste fram i enkeltland i Europa. Den utfordra det kolonisystemet som føydalmaktene hadde etablert, og skapte et nytt kolonisystem tilpassa si produksjonsform. På slutten av 1800-tallet var stort sett heile verden dratt med i det kapitalistiske systemet, som vi fra da av betegner som imperialismen. Kjennetegn på det imperialistiske stadiet er at de store kapitalistiske selskapa blir internasjonale konsern, at eksporten av kapital kommer i tillegg til vareeksporten og at finanskapitalen får ei dominerende stilling. De imperialistiske maktene har delt opp heile verden mellom seg, og de store multinasjonale selskapa kontrollerer det meste av verdenshandelen, råvaretilgangen og prisfastsettinga.

Med imperialismen har vi fått det første verdensomspennende økonomiske systemet. Rett nok finnes det fortsatt områder med føydale, ja endatil slavesamfunnsaktige, produksjonsforhold, og rett nok er den svære husholdningssektoren fortsatt overveiende ikke-kapitalistisk. Men det er kapitalismen som legger premissa for all økonomisk virksomhet.

1.2.2

Under kapitalismen foregår det en stadig kamp om de økonomiske verdiene mellom kapital-

grupper og mellom kapitalistiske land og grupper av land, både med økonomiske og militære midler. Denne kampen foregår på ulikt vis alt etter den internasjonale situasjonen, styrkeforholda klassene imellom og den teknologiske utviklinga. Vi er nå inne i ei utvikling der kapital- og handelsreguleringer avvikles over en lav sko.

Globalisering har blitt framstilt nærmest som et nytt utviklingstrinn i kapitalismen. Det er viktig å se at dette ikke er et nytt trekk, men en gjentakelse av tidligere faser i utviklinga av imperialismen. Slike forhold var f.eks framherskende ved kolonimaktens oppdeling av verden for 100 år sia.

1.3 Utbytting, plyndring og kolonialisme

1.3.1

Framveksten av kapitalismen i Europa og seinere Nord-Amerika er historisk knytta sammen med hensynsløs internasjonal utbytting og plyndring av andre verdensdeler. Den opprinnelige befolkninga blei fratatt råderetten over naturrikdommene og verdiene de skapte. Mange steder blei den også redusert til et mindretall i sitt eige land, og heile folkegrupper er blitt utsletta eller trua med utsletting. Historia til kapitalismen er fylt av folkemord, utført både med våpen i hand og med økonomiske midler.

Enda om det gamle direkte kolonisystemet er avvika, sørger nykolonialismen for at utbyttinga og plyndringa fortsetter. Borgerskapet i de imperialistiske landa, eventuelt i samarbeid med det lokale kompradorborgerskapet, kontrollerer fortsatt naturressurser, fabrikker, kredittinstitusjoner, transport og handel, og det høster store profitter gjennom å utbytte arbeiderklassen i de undertrykte landa. Gapet mellom nord og sør fortsetter å vokse. Samtidig fører monopoliseringa i imperialismen til at forholdet mellom de imperialistiske landa sjøl blir prega av denne utbyttingspolitikken.

1.3.2

Imperialismen fører til hungerskatastrofer. Hvert år dør titalls millioner av sult og underernæring på grunn av dette systemet. Antallet mennesker som lever uten å få tilfredsstilt minimumsbehovet for mat, klær, bolig og helsetilbud blir stadig større. Ved tusenårskiftet levde ca 1,3 milliarder under det som FN definerer som fattigdomsgrensa. I mange land vokser barnedødeligheta på ny.

1.3.3

Utbyttinga skjer også gjennom at kapitalen har underlagt seg de føydale og halvføydale produksjonsformene som fortsatt holder stand, og raner til seg verdier som skapes i disse sektorene. Den kapitalistiske produksjonen snylter i tillegg på den svære mengden ubetalt arbeid som særlig utføres av kvinner.

1.3.4

Under kapitalismen er det skapt enorme rikdommer, og på mange og viktige felt kunne behova til heile menneskeheta vært dekt. Men dette skjer ikke. Rikdommen kommer ikke folk til gode. I stedet fører systemet til at flere og flere mister livsgrunnlaget sitt og presses ut i fattigdom og elendighet.

Aldri har skillet mellom rik og fattig vært så skarpt. Det gjelder både mellom nord og sør og innad i de enkelte landa. Til og med i Norge, et av verdens rikeste land – med sterke likhetstradisjoner, ser vi dette.

1.4 Kapitalismen ødelegger de naturlige livsvilkåra og fører til menneskeskapte naturkatastrofer

1.4.1

All menneskelig virksomhet er basert på utnytting av naturen og dens ressurser. Derfor setter naturen de fysiske rammene for tilværelsen vår. Gjennom mange tusen år har vi erverva oss de kunnskapene som utgjør vår tids naturvitenskaper. På grunnlag av disse har vi omforma verden. Vår virksomhet gir oss økt kunnskap om naturens lover og gjør det mulig både å utnytte dem bedre og å ta bedre hensyn til begrensningene de setter.

Livet på jorda og de forskjellige livsmiljøa er ikke statiske. De er system i endring og evig, dialektisk bevegelse. Alle levende organismer samvirker heile tida, de utgjør en vev av liv som skaper og former betingelser for hverandre. Rakner veven, er det livsbetingelsene våre som rakner. Derfor er det nødvendig å bevare det biologiske mangfoldet, den rikdommen av arter evolusjonen har frambrakt.

1.4.2

Kapitalistisk rovdrift truer nå menneskas livsgrunnlag på jorda. Jordbruksarealet reduseres. Mangelen på vann er et voksende problem. Overfiske truer viktige matressurser og dessuten levekår og bosetting for kystfolk over heile kloden. Naturmiljøet rases i raskt tempo. Alle områder på kloden innlemmes i

vareøkonomien, og alle produsenter tvinges med på de samme premessa. Det blir umulig å opprettholde samfunn og kulturer som er i pakt med naturen. Utryddinga av biologiske arter og varianter skjer nå i et større tempo og omfang enn da dinosaurene blei utsletta. Hovedårsaka til dette er rasering av artenes naturlige leveområder. Denne utryddinga truer det varierte jordbruket i store deler av den tredje verden, basert som det er på et stort antall arter av nytteplanter og dyr og deres viltlevende varianter.

1.4.3

Kapitalismen har vist seg ute av stand til å løse de enorme problema med forurensing av naturen. En sterk internasjonal opinion har tvunget gjennom grenser for utslipp fra industrien i mange land, men fortsatt øker forurensinga, og ingen områder på kloden – ikke engang polarområda – er uberørt. Vi opplever såvel atomkatastrofer som «tradisjonelle» giftkatastrofer og -utslipp. Vi veit at tungmetall og syntetiske kjemikalier, som DDT, PCB, dioksiner osv, har alvorlige virkninger når de slipper ut i de biologiske næringskjedene. Likevel produseres disse stoffa stadig og spres i naturen. Etter hvert som skadevirkningene blir avslørt, blir stoffa ofte forbudt i den rike del av verden, men spres fortsatt i fattige tredje-verden-land, som ikke har råd til dyrere, men mindre farlige midler. Istedenfor å bruke ressurser til å utvikle produksjonsprosesser og metoder for plantevern som tar hensyn til naturen, utvikler de internasjonale kjemikonserna nye giftstoff og nye bruksområder for gamle gifter. Samtidig gjør spredninga av kapitalistisk industri-jordbruk, med ensidig vekt på få planteslag, at bøndene blir mer og mer avhengig av kjemisk ugras- og insektbekjemping. De giftstoffa som allerede nå er i ukontrollert omløp i naturen, vil påvirke menneskas livssituasjon i flere hundreår. Likevel fortsetter kjemiselskapa å produsere og spre slike stoff.

1.4.4

Menneskas forurensning av atmosfæren fører til endringer i klimaet på jorda. Den forsterka drivhuseffekten fører til uventa vær- fenomen som flere og sterkere stormer, tørke, oversvømmelser osv. Mest truende er ei nedsmelting av isen i polarområda og dermed stigende havnivå, som kan legge mange tett befolka områder og heile øysamfunn under vann. Den kan også føre til store endringer i det eksisterende systemet av havstrømmer, som utgjør motoren i klimaet.

Menneska forurensar også atmosfæren med gasser som bryter ned det livsviktige

ozonlaget som beskytter levende organismer på jorda mot ultrafiolett og anna kortbølga stråling fra verdensrommet.

Skal disse problema løses, må Vestens forbruk av fossile brennstoff reduseres drastisk, og det må satses på andre og mindre forurensende energiformer. Mye av denne teknologien er allerede til stede, men kortsiktige profittthensyn hindrer at den blir tatt i bruk. Norge, som en av verdens største oljeprodusenter, har et særskilt ansvar for å redusere olje- og gassproduksjonen.

1.4.5

Det er de siste tiåra blitt mulig å endre den genetiske koden og tilføre levende organismer nye egenskaper. Dette har på den ene sida gjort det mulig med storproduksjon av viktige legemidler. Men på den andre sida er teknologien også tatt i bruk av landbruksindustrien, som utvikler nytteplanter som inneholder insektgifter osv. Det har vist seg at slike genmanipulerte varianter har hatt skadevirkninger som ikke har vært tilstrekkelig kartlagt.

For de store bioteknologifirmaene er rask avkastning på investeringene et overordna behov, framfor å teste ut alle mulige skadevirkninger. Utvikling og utprøving av sikre varianter krever større investeringer enn private firma er villige til å påta seg. Profitten styrer forskninga i retninger som truer menneskas eksistens, og profittmulighetene på dette feltet er enorme. Det må derfor etableres et sterkt og internasjonalt folkelig press for å stoppe bruken av usikre metoder.

Rio-konvensjonen om biologisk mangfold slår fast at enhver nasjon har retten til de biologiske ressursene som finnes på dens områder. Slike hensyn strir imidlertid mot imperialismens iboende profittjag. Imperialismen driver i dag ei storstilt plyndring av verdens genetiske ressurser ved at disse patenteres av bioteknologifirma og dermed blir utilgjengelige for andre. Dette skjer i strid med internasjonale konvensjoner.

1.4.6

Økologiske kriser er også skapt i tidligere samfunnssystem. Men først med kapitalismens enorme utviding av produktivkreftene står vi overfor et politisk system som truer miljøet i global skala.

Noen av de grelleste utslaga av den økologiske krisa i industrialiserte land er likevel avslørt i land som har kalt seg sosialistiske, som Sovjet og statene i Øst-Europa. En sentralisert planøkonomi med ensidig vekt på materiell vekst og uten demokratiske rettigheter som gjør en folkelig opposisjon mulig,

har vist seg også å være en trussel mot økologien.

1.4.7

Kunnskapene om økologi og nødvendigheta av naturvern har økt enormt gjennom siste halvpart av forrige århundre. Likevel har kapitalismen vist seg mer og mer ute av stand til å løse sjøl akutte problem. Over heile verden har det oppstått et mangfold av folkelige bevegelser for å forsvare miljøet, organisert både lokalt, sentralt og internasjonalt. Mange av disse bevegelsene har utspring i grupper av arbeidere, bønder og fiskere som merker problema på kroppen, ofte med betydelig støtte i grupper av ungdom og intellektuelle.

Når folk organiserer motstand mot naturødeleggelser, forurensing og rasering i de industrialiserte landa, flytter kapitalistene ofte problema til fattige land i sør. For kapitalismen er rovdrift på naturen like grunnleggende som utbyttinga av menneskelig arbeidskraft.

Samtidig som kapitalismen presser stadig større deler av verden ut i nød og fattigdom, innebærer vareøkonomien og jakta på maksimalprofitt også et uhemma, sløsende forbruk i den rike delen av verden.

Verken miljølovgiving eller markedstiltak for en «grønn kapitalisme» kan endre på dette. Den eneste løsninga er et samfunnssystem der målet for produksjonen ikke er profitt, men å dekke menneskas behov. Et slikt system vil ikke automatisk løse alle miljøproblema, men vil fjerne den grunnleggende hindringa som i dag står i vegen for å løse dem.

1.5 Kvinneundertrykkinga er vevd inn i kapitalismen

1.5.1

Kapitalismen har tatt over den tusenårige kvinneundertrykkinga og vevd den inn i sitt økonomiske system og i sin måte å herske på.

1.5.2

Heilt sia kapitalismens barndom har kvinnene kombinert lønnsarbeid med ansvaret for arbeidet som trengs for at arbeiderklassen og det arbeidende folket skal overleve, oppfostre barn og fortsette å være effektiv arbeidskraft (reproduksjon). Kapitalismens lønnsarbeid og utbytting bygger på at familien som institusjon er ei økonomisk grunnenhet med ansvar for forsørging og reproduksjon. Arbeidskraftas verdi, og dermed lønna, bestemmes i forhold til det som skal til for å forsørge en familie, med mannen som hovedforsørger.

Omfanget av kvinners lønte arbeid har økt, men det at kvinner fortsatt har ansvaret for det ulønte hus- og omsorgsarbeidet, setter grenser for deltakelsen deres i lønnsarbeidet. Dette bidrar til å opprettholde forsørgingssystemet. Kvinnene, uansett om de lever i familier eller ikke, defineres som tilleggsarbeidskraft med lavere verdi enn menns. Her ligger hovedårsaka til den lave kvinnelønna. Kvinners rolle i familien bidrar også til at kvinner utbyttes og undertrykkes særegent som lønnsarbeidere på andre måter, bl.a gjennom større bruk av ugunstige arbeidstider og midlertidige og usikre kontrakter. Familiens rolle som forsørgersystem gjør at borgerskapet kan bruke kvinnene som reservearbeidskraft.

At hus- og omsorgsarbeidet utføres i familien, gjør at en slipper å kjøpe disse tjenestene i et marked. Dette bidrar til å holde lønningene i den kapitalistiske produksjonen nede og profitten høyere. Enkelte deler av det private arbeidet blei fra 1970-tallet trukket ut av familien og gjort til offentlige tjenester. I dag bygges slike tjenester ned over hele verden og blir i stedet varer på et marked.

Familien sikrer også at borgerskapets eiendom videreføres gjennom arv. Dette forutsetter kontroll av kvinners seksualitet og legger grunnlaget for ideene om menns eiendomsrett til kvinner og barn.

Slik er familien kjerna i det systemet som opprettholder maktforholdet og arbeidsdelinga mellom kjønna, og den gjenskerper stadig djupe ideologiske og psykologiske strukturer som støttepunkter for disse.

Familieinstitusjonen kan ikke oppløses uten at lønnsarbeidet og privateiendommen oppheves.

1.5.3

I den tredje verden utnyttes kvinners ubetalte arbeid i sjøbergingsjordbruket og i hjemmet for å holde lønningene nede. Dette er noe av grunnlaget for den billige arbeidskrafta i denne delen av verden og for de imperialistiske profittene. Unge kvinnelige arbeidere i eksportsonene utbyttes ekstra hardt gjennom lange arbeidsdager, høyere arbeidsintensitet, sterkere disiplinering og minimalt med faglige rettigheter. Samtidig som imperialismen angriper og undergraver livsgrunnlaget og rettighetene til kvinnene i den tredje verden, fører det økte antallet kvinner i samfunnsmessig produksjon til større muligheter for organisering og motstand.

1.5.4

Kapitalismen bryter ned samholdet mellom folk ved å gjøre alt til spørsmål om kjøp og

salg. Kjærlighet, vennskap og solidaritet får trange kår. Til og med de mest intime mellommenneskelige forholda blir gjort om til profittskapende virksomhet. Prostitusjon og pornografi gjør kroppen til en vare.

Den internasjonale handelen med kvinner og barn øker stadig i omfang, og er en trussel mot ofras liv og helse. Millioner av mennesker tvinges til et liv som sexslaver. Veksten i prostitusjon og porno er ødeleggende for enhet og kamffellesskap mellom kvinner og menn i arbeiderklassen. Den kvinnefiendtlige ideologien i porno og prostitusjon rammer alle kvinner.

Prostitusjon og menneskehandel er en integrert del av det kapitalistiske økonomiske systemet. Prostitusjons- og pornoindustrien er i dag en profittmaskin på linje med våpen- og narkotikahandel. Mafia og andre forbrytere er tungt inne i organiseringa av sektoren, men profitørene har også tette bånd til den «lovlydige» delen av borgerskapet.

For flere stater i den tredje verden er prostitusjon en viktig kilde til valutainntekter som kommer både den lokale overklassen og imperialistiske investorer til gode. Kampen for anerkjennning av prostitusjon som arbeid og for å integrere prostitusjonssektoren i landas bruttonasjonalprodukt har derfor støtte høyt oppe i maktelitene. I tråd med kapitalismens allmenne ideologiske offensiv for økt liberalisme ser vi en verdensomspennende ideologisk offensiv for prostitusjon. Sentralt står liberalistiske argument for kvinners «rett» til å «velge» å prostituere seg.

1.5.5

Den kjønnsbestemte sosialiseringa bidrar til å holde kvinner og menn fast på sine plasser i den samfunnsmessige arbeidsdelinga. Fra barna er ganske små tildeles jenter og gutter ulike roller. Jenter sosialiseres inn i rolla som omsorgspersoner, mens guttene blir dem som skal handle i verden. Jenter lærer å ikke være hovedpersoner i sine egne liv, men å ta ansvar for alle andres.

1.5.6

Vold mot kvinner, inkludert seksualisert vold, er en følge av kvinneundertrykkinga og kvinneforakten i samfunnet. Samtidig bidrar den til å opprettholde maktforholdet mellom kvinner og menn og styrke kvinneforakten. Samfunnet gir kvinner og barn minimal beskyttelse.

1.5.7

Gjennom familien er kjærlighet og seksualitet vevd inn i en institusjon som bidrar til å opprettholde makt- og utbyttingsforholda i

samfunnet. Lesbisk og homofil kjærlighet bryter med dette mønsteret. Dette er en viktig grunn til undertrykkinga av homofile og lesbiske. Den homofile frigjøringskampen har felles interesser med kampen for kvinnefrigjøring.

1.5.8

Det er borgerskapet som klasse som tjener på kvinneundertrykkinga. Samtidig gir undertrykkinga menn i arbeiderklassen og det arbeidende folket ei rekke materielle, sosiale og psykologiske fordeler. Og den har ei djuptgripende innvirkning på sjøloppfatninga og verdensbildet deres. Gjennom kvinneundertrykkinga bindes menn i en delvis allianse med sin eigen klassefiende. Menn i arbeiderklassen og det arbeidende folket må kjempe mot si rolle som undertrykkende kjønn for å fri seg fra posisjonen som undertrykt klasse. Manns-sjåvinisme er klassesamarbeid.

1.5.9

En av de undertrykkingsmekanismene som er i sterk vekst er skjønnhetstyranniet. Ideen om idealkroppen spres i dag aktivt av mote- og kroppsindustri, missekonkurranser og medier. Presset fra «idealet» fører til at både menn og kvinner blir misfornøyde med kroppene sine. Særlig hardt rammes unge jenter.

Kapitalens stadige utviding av markedet til nye områder inkluderer produkt og tjenester som gir seg ut for å gi folk idealkropper. I tillegg skapes et stort marked for moter, kosmetikk og andre midler til å «forbedre» utseendet. Et rasistisk element er at folk med annen hudfarge enn hvit tilbys hudbleikemidler og hjelp til å få glatt hår.

Kroppsprofitørene har direkte økonomisk interesse av at stadig flere blir misfornøyd med kroppen sin. I strevet etter å leve opp til et umenneskelig ideal vil de aller fleste bli tapere, og sjøltillit, sjølbilde og kampevne blir dermed dårligere.

1.6 Imperialismen skaper rasisme

1.6.1

Ideen om de såkalte menneskerasene er ikke biologisk, men sosial. Det har eksistert fremmedhat og diskriminering også tidligere, men rasismen som ideologi har vist seg svært nyttig våpen for kolonialismen og imperialismen. Nasjoner og folk settes opp mot hverandre, og kampkrafta deres svekkes. Også innafor nasjonene skjer det splittelser.

1.6.2

Fascismens nederlag i andre verdenskrig umuliggjorde den åpne rasismen som Tyskland og Japan stod for. Frigjøringskampene i de tidligere koloniene, borgerrettsbevegelsen i USA og det sørafrikanske folkets kamp for å knuse apartheidstaten er viktige eksempler på andre antirasistiske seire. Dette viser at folkets aktive kamp kan tvinge rasismen på retrett.

Men denne ideologien er utforma for å dekke imperialismens behov, og den forandrer seg heile tida i pakt med dette og lever videre. Det finnes andre former for undertrykking, som ikke egentlig er rasisme, men har flere likhetstrekk med den – sjåvinisme basert på kultur, religion, nasjon, kjønn osv. Imperialismen både stimulerer og spiller bevisst på motsetninger som bygger på slike forhold, f.eks såkalte etniske konflikter, ofte blanda med religionsmotsetninger. Eksempel på rasisme og liknende undertrykkingssystem finner vi i dag i den israelske staten, i den såkalte sivilisasjonskampen mot den islamske verden og i oppbygginga av Schengen-samarbeidet og den europeiske festningen.

1.6.3

Kjerna i rasismen er ei deterministisk tenkning som sier at menneska har forskjellig verdi og muligheter ut fra hvilken «rase» de er født inn i. Ei tilsvarende tenkning er i ferd med å danne seg rundt genetikken ettersom funksjonen til enkeltgen kartlegges.

1.7 Imperialisme betyr nasjonal undertrykking, krig og revolusjoner

1.7.1

Imperialismen fører ikke bare til utbytting og nasjonal undertrykking av folk og nasjoner i den tredje verden. Det internasjonale borgerskapet konkurrerer også om dominansen i de ulike imperialistiske landa, der de største vare- og finansmengdene er konsentrert

Dette fører til at sjølråderetten til mange imperialiststater også undergraves. Handelsorganisasjoner som WTO og EU/EØS undergraver og fratar nasjonalstatene kontroll over naturressurser og økonomi. De innlemmes i stormaktenes militære sikkerhetssystem og utvikler servile politiske regimer.

1.7.2

Til tross for at vi i siste halvdel av det forrige hundreåret hadde ei formell avkolonisering, så er den nasjonale undertrykkinga langt fra ei sak for historia. Den blir hardere og tar

nye former. Kampen for nasjonal sjølråderett står sentralt i den antiimperialistiske kampen i alle deler av verden.

1.7.3

Den nådeløse kampen om profitten førte i forrige århundre til to verdenskriger og et utall regionale og lokale kriger. De sosialistiske revolusjonene i Sovjet og Kina og bølgen med nasjonale frigjøringskriger som fulgte i kjølvannet av disse, braut for en periode en stor del av menneskeheten laus fra det imperialistiske verdenssystemet. Dette hadde positive følger for levestandarden til verdens folk, enda om Sovjet sjøl kom til å utvikle seg til ei imperialistisk supermakt.

1.7.4

Sammenbruddet for Sovjet førte til at USA blei den totalt dominerende imperialistmakt. USA bruker denne styrken til å lede an i et felles, intensivt angrep fra kapitalistklassen i heile verden mot flertallet av folket i alle land.

1.7.5

Den ujamne utviklinga av styrkeforholdet til imperialistmaktene, fører til framvekst av nye rivaler, som EU-prosjektet, Japan og Kina. Et krakk i verdensøkonomien kan framskynde ei endring av styrkeforholdet mellom de imperialistiske stormaktene.

Sjøl om dette igjen åpner mulighetene for antiimperialister til å spille på motsetningene mellom imperialistmaktene, så har historia vist oss at denne maktkampen også vil føre til mer død og fordervelse. Den militære opprustinga øker, og tallet på væpna konflikter tiltar nå, etter en nedgang i første halvdel av 1990-tallet.

Imperialismen fører stadig til nye kriger. Styrken til de revolusjonære kreftene vil være avgjørende for om det ut av krigene kan utvikle seg nye sosialistiske stater.

1.8 Ideologisk herredømme og politisk overvåking er sentrale maktmidler for borgerskapet

1.8.1

I alle samfunn skapes og gjenskapes ideologier eller forestillinger som bidrar til å rettferdiggjøre og reproducere den rådende orden, slik at det ikke skal være nødvendig å ta i bruk åpne tvangsmidler. Offentlige og private utdanningssystem og massemedier innpoder i folk at kapitalismen og klasseskillen er naturlige, nødvendige og fornuftige. Lønn

framstilles som full betaling for det utførte arbeidet. Dermed skjules utbyttinga, og kapitalinntekter framstår som faktisk verdiskaping. Myten om staten som et nøytralt organ, heva over alle klasseinteresser, er et av kapitalens viktigste ideologiske våpen for å passivisere arbeiderklassen. Gjennom den autoriteten som ligger i tradisjon, posisjon og kultur, produseres det normer som binder oss opp til det eksisterende samfunnet og de maktforholda som ligger der.

1.8.2

Dette blei klart demonstrert ved sammenbruddet av det som makthaverne både i vest og øst framstilte som kommunisme. Mange aksepterte da markedsliberalismen og det borgerlige demokratiet som historias endepunkt. Særskilt har denne ideologien fått overtaket i de industrialiserte imperialistiske sentra. Individualisme og fokusering på å komme seg fram i livet ved eigen innsats fikk utvikle seg på bekostning av satsing på kollektive løsninger og felles løft. Ikke bare arbeidskrafta blir betrakta som en vare, men alle forhold mellom menneske og samfunn og menneska i mellom.

1.8.3

Blant de verdiene som reproduseres og forsterker klassesamfunnet, er oppfatninga av den heterofile mannen som det «egentlige» mennesket, det overordna kjønnet. Den fremmes gjennom ei systematisk usynliggjøring av kvinner og framstilling av dem som annenrangs samfunnsborgere.

Kvinneundertrykkinga gjennomsyrrer alle samfunnets institusjoner, som skoleverket, kirka, mediene og de store organisasjonene i arbeidslivet.

Ekstra sterkt undertrykkes homofile og lesbiske ettersom heterofili regnes som det eneste tenkbare alternativ.

1.8.4

For å forpurre opprør og klassekamp har ethvert klassesamfunn etablert overvåkings- og kontrollsystem som arbeider både åpent og i det skjulte. Formålet er å vanskeliggjøre arbeidet til all opposisjon og forberede tiltak i tilfelle større samfunnsmessige kriser skulle oppstå.

Avsløringene til Lund-kommisjonen på 1990-tallet viste en flik av den omfattende virksomheten som også det norske borgerskapet står for. Avsløringene betyr ikke at overvåkinga av lovlig politisk arbeid er slutt. Den er modernisert, og den teknologiske utviklinga har ført til at vi må regne med at den har større omfang i dag enn noensinne.

1.9 Demokrati og diktatur

1.9.1

Som politisk system eksisterer kapitalismen under mange og ulike styreformer: parlamentarisme, korporativt samarbeid mellom staten og næringsorganisasjonene, autoritære diktatur og åpen fascisme. Det de kapitalistiske landa har felles, er at styreformene sikrer borgerskapets diktatur over arbeiderklassen og det arbeidende folket. De fleste rike og politisk stabile kapitalistiske landa har i dag allmenn stemmerett og valg til representative forsamlinger.

1.9.2

I land som vårt bygger det politiske systemet offisielt på at det skal være ytrings- og organisasjonsfrihet og individuell rettssikkerhet. Men disse rettighetene er begrensa, og i de fleste land brytes de mer eller mindre. Norge er ikke noe unntak: Streikeretten er sterkt begrensa. Inngåelsen av EØS-avtalen var et udemokratisk overgrep. Dette viser at demokratiet er greit så lenge kapitalens interesser ikke trues. De demokratiske rettighetene og prinsippa er imidlertid svært viktige for folkets kamp, og de må forsvares og utvides.

1.9.3

Det borgerlige demokratiet gir ikke arbeiderklassen makt over økonomi og statsapparat. Private eiere har styringsretten. De folkevalgte organa er institusjoner i et samfunn med kapitalistisk privateiendom og lønns-slaveri. Budsjettpolitikk og vedtak tar utgangspunkt i næringslivets grunnleggende interesser og behov. Monopolas jakt på maksimal profitt er samfunnets økonomiske grunnlov. Stemmeretten opphever ikke dette.

1.9.4

De dominerende massemediene kontrolleres av store kapitalgrupper eller staten. Ytringsfrihetas vilkår begrenses av dette.

1.9.5

Borgerskapet, ikke arbeiderklassen og folket, har makta i staten. Lovverket handler i stor grad om forhold som er knytta til den private eiendomsretten. Legitimiteten til det politiske systemet forutsetter at det i mange saker likevel inngås kompromiss. Folkets kamp har på ei lang rekke områder pressa gjennom sosiale reformer, og ført til lovvedtak som begrenser utbyttinga og til offentlige tjenester som delvis er unndratt markedskreftene. Men premissa for samfunnsutviklinga og demo-

kratiet er likevel lagt av borgerskapets faktiske diktatur.

1.9.6

Statens klassekarakter vises også i politiets og militærapparatets funksjon. De militære styrkene er ikke bare et forsvarsapparat mot ytre fiender, de er også et redskap som kan brukes til aggresjon og til å knuse sosiale opprør.

1.9.7

De vestlige landa, som roser seg av demokrati og rettssikkerhet, bidrar samtidig til å opprettholde korrupte og diktatoriske regimer i store deler av den tredje verden, dersom disse regima sikrer imperialismens økonomiske og politiske interesser. Imperialismen er et hovedhinder, ikke bare for virkelig frigjøring for folka i sør, men også for borgerlig demokrati i denne delen av verden.

1.10 Vilkåra for kommunisme modnes innafor kapitalismen

1.10.1

Slutten av det tjuende hundreåret framstod i den rådende propagandaen som en «ny vår» for kapitalismen.

1.10.2

Likevel står problema i kø for borgerskapet. Den nye teknologiske revolusjonen legger grunnlaget for raske og omfattende økonomiske, politiske og ideologiske samfunnsendringer, som kan bli en trussel mot sjølve den kapitalistiske samfunnsorganiseringa.

1.10.3

Den ikke-produktive og spekulative økonomien vokser. Det samme gjør den svarte økonomien. Omfordeling av merverdien gjennom valuta- og børsspekulasjon overgår langt varehandelen og investeringer i produksjon.

Likevel eksploderer vareproduksjonen som følge av den voldsomme produktivitetsøkninga. Men i stedet for at en mulig overflod blei delt på kommunistisk vis etter behov, reguleres produksjonen etter profittmulighetene. Varer ødelegges framfor å bli gitt til de stadig flere som ikke har råd til å kjøpe dem. Overproduksjonskriser og økte forskjeller mellom rike og fattige blir resultatet.

1.10.4

Det er merverdiproduksjonen som skal holde den kapitalistiske konkurransen i sving. For at denne skal kunne holde tritt med den

voldsomme økninga av kapitalmengden, trekkes nye områder inn i vareøkonomien. Dette er drivkrafta bak privatiseringa av velferds- og infrastruktursektorene.

Dette er en livredningsmanøver for kapitalen som fører til at velferdsstaten som sosial og politisk stabilisator raseres. Hvor lenge kapitalistene kan holde økonomien i gang ved å rane felleskassa, vil derfor også være et politisk spørsmål.

1.10.5

Arbeiderklassens vekst og framvoksten av et mangfold av antikapitalistiske bevegelser har skapt grunnlag for ei gjenreising av arbeiderklassens styrke og den revolusjonære enhetsfronten. Ved århundreskiftet ser vi allerede at dette gir seg utslag i kraftigere og mer omfattende motstand mot kapitalismen. Utviklinga bekrefter den klassiske marxistiske analysen om at kapitalismen skaper den klassen som kan fjerne lønsslaveriet og oppheve den kapitalistiske privateiendommen – den internasjonale arbeiderklassen. Denne klassen kan ikke frigjøre seg på annen måte enn ved å avskaffe kapitalismen.

Det store flertallet av jordas undertrykte folk og nasjoner har i vår tid inga mulighet til å nå fram til økt velstand og større sosial trygghet. Verdenskapitalismen har som forutsetning at flertallet holdes nede i avhengighet og fattigdom. Dette blir vanskeligere og vanskeligere å skjule og blir et politisk problem for kapitalismen.

Den teknologiske revolusjonen åpner også nye muligheter for de revolusjonære kreftene. Internettet og utbredelsen av ny kommunikasjonsteknologi fremmer organiseringa av den antikapitalistiske kampen.

1.11 Opprørsbevegelsene i den tredje verden er hovedkrafta i en revolusjonær enhetsfront som vokser og blir breiere

1.11.1

Den internasjonale klassekampen har gjennom heile imperialismens epoke vært prega av flere grunnleggende motsigelser. Arbeiderklassen må kjempe mot kapitalistklassens utbytting. Undertrykte folk og nasjoner slåss mot et system som holder dem nede i avhengighet og fattigdom. Land som har forsøkt å forene nasjonal uavhengighet med sosialistisk oppbygging, har blitt utsatt for

militære intervensjoner og økonomiske bloka- der. Samtidig er det skarpe motsetninger mellom ulike imperialistiske land om hege- moni og innflytelse.

1.11.2

Det har veksla og vil fortsatt veksle hvilken av disse motsigelsene som er mest sentral. I dag er motsigelsen mellom imperialismen og verdens undertrykte folk og nasjoner viktigst. Og det er de folkelige, opprørsbevegelsene i den tredje verden som er hovedkrafta i kam- pen mot det imperialistiske verdenssystemet.

I sør er kampen mot halvføydale produksjonsforhold fortsatt sentral, særlig kampen for rett til jord og arbeid for millionmassene av småbønder og landarbeidere, som fortsatt utgjør hovedtyngden av arbeidsstyrken i mange av disse landa. Samtidig er det i disse landa at arbeiderklassen vokser raskest, og den spiller ei større og større rolle i den anti-imperialistiske kampen der.

Ettersom dette stort sett er land med sterke halvkoloniale trekk, blir klassekampen fra arbeiderklassen også en del av den nasjonale kampen for sjølråderett og demokratiske rettigheter. Det er ikke den sosialistiske revolusjonen som umiddelbart står for døra i fler- tallet av disse landa. Men nasjonale og demo- kratiske revolusjoner kan føres videre over i sosialistiske revolusjoner dersom arbeider- klassen spiller den ledende rolla i disse kam- pene. Den antikoloniale kampen er i dag den viktigste krafta i kampen mot imperialismen. Den føres ikke bare med politiske og økono- miske midler, men også flere steder med våpen i hand.

I de fleste imperialistiske landa i nord forener arbeiderklassens kamp mot kapitalen seg også i større grad med kampen for nasjo- nal sjølråderett og mot den internasjonale markedsliberalismens herjinger. Dette utvider grunnlaget for antiimperialistisk kamp i de enkelte landa, samtidig som det reiser utfordringa om å utvikle den internasjonale solidariteten mellom alle dem som slåss mot den felles fienden.

Utviklinga av imperialismen legger grunn- laget for en utvidelse av enhetsfronten mot imperialismen; arbeiderklassens kamp forenes med kvinnekampen, miljøkampen, ur- folkas kamp, kampen mot rasisme og kam- pen for nasjonale og demokratiske rettigheter osv, og de antiimperialistiske bevegelsene i sør og i nord knytter stadig tettere band seg imellom.

KAPITTEL 2

IMPERIALISTSTATEN NORGE

Den private kapitalen i Norge har tradisjonelt vært lite konsentrert, heilt fram til slutten av 1900-tallet. Staten og kommunene har spilt ei sentral rolle, både som eiere og gjennom politisk styring.

To hovedforhold knytta den unge borgerstaten til den imperialistiske verdensøkonomien. For det første investeringer fra utenlandsk kapital, underlagt strenge konsesjonslover, for det andre skipsfarten. Den norske økonomien har heile tida vært svært åpen, og både eksport og import har relativt sett ligget godt over gjennomsnittet i Vest-Europa.

Fra 1980-åra av, når oljeinvesteringene begynte å hope opp profitt, har det skjedd ei rask utvikling med sentralisering av kapitalen, kapitaleksport og utflagging av næringsvirksomhet fra det norske borgerskapet si side. Det norske storborgerskapet sikter mot det globale markedet, tar del i det globale utbyttingskappløpet og utnytter rått de nasjonale ressursene til slike formål. Samtidig legges landet åpent for den internasjonale storkapitalen.

Til tross for bildet som blir tegna av Norge som nøytral, internasjonal fredsmekler, opptrer landet mer og mer åpent som agent for stormaktsinteressene, særlig USAs. Det gjelder også på det militærpolitiske planet, hvor det viktigste nå er blitt å delta i internasjonale operasjoner, noe som også er i samsvar med borgerskapets utenlandsinvesteringer.

2.1 Rikt på ressurser, men lite sjølberga

2.1.1

De rike naturressursene, som har gitt den norske kapitalismen bein å stå på, gir også i dag nisjer den kan profitte på i den globale konkurransen. Fisk, skog, vannkraft og olje/

gass er eksempler på dette. Næringsstrukturen er fortsatt prega av råvareutvinning og produksjon av halvfabrikater.

Norge er nå en av verdens største oljeeksportører, og utnyttinga av de norske gassressursene er bare i startfasen. Dette har svært stor betydning for klassekampen i Norge, for samfunnsutviklinga og for Norges forhold til andre land. Industrien er blitt særlig raskt nedbygd i Norge, og det som er igjen av den, er i stor grad basert på oljevirksheta.

Som et resultat av denne næringspolitikken har det norske storborgerskapet eiendommer og fonds i utlandet som det kan bygge sin fortsatte eksistens på.

2.1.2

For folket i Norge ville det beste være om de enorme verdiene som skapes i landet, i større grad blei brukt til ei allsidig utvikling av det nasjonale næringsgrunnlaget – både for å styrke velferden og sjølbergingsgraden vår.

Men i stedet avvikles kontrollen over norsk industri og finans. I løpet av 1990-åra blei utenlandske direkte investeringer i Norge tredobla, mens konsesjonsvilkår og andre restriksjoner på bruken av de verdiene som skapes, minskte. Norske storselskap kan ikke kreve rett til fri flyt av sin kapital, sine investeringer osv uten å gi tilsvarende motytelser til utenlandsk imperialistisk kapital. Norge er derfor en pådriver i den internasjonale utviklinga av frihandel, fri flyt av kapital og styrking av monopolas rettigheter i forhold til nasjonalstatene. Derfor ivrer det norske borgerskapet for EU-medlemskap og EØS- og WTO-avtaler.

2.1.3

Den norske oljepolitikken har i stor grad tjent USAs interesse av å kontrollere oljeproduksjonen i verden. Den norske gasspolitikken

blir nå lagt om i tråd med krava fra EU. Slik tjener de norske politikerna de største imperialistmaktene. Å stille krav til oljepolitikken er en viktig del av den antiimperialistiske kampen i Norge.

2.1.4

Arbeidsløsheta er kronisk under kapitalismen. Tendensen på verdensbasis etter den andre verdenskrigen er at de arbeidsløse øker både i antall og relativt. De gunstige vilkåra for den norske kapitalismen det siste tiåret har gjort at arbeidsløsheta likevel ikke er så stor her som i flertallet av de utvikla kapitalistiske landa.

2.2 Statskapitalisme under sosialdemokratiets ledelse

2.2.1

Staten har spilt og spiller ei sentral rolle i organiseringa av den norske kapitalismen, både i den nasjonalt prega oppbyggingsfasen og i omforminga vi nå ser til en mer aggressiv imperialistisk stat. Privatiseringa og dereguleringa er ikke uttrykk for at staten spiller ei mindre rolle. Den brukes i stor grad for å sikre denne utvidinga av markedsøkonomien og opptre også sjøl som aktør i markedet. I Norge er det fortsatt slik at staten kontrollerer langt mer av næringsvirksomheta i landet enn tilfellet er i de fleste andre vesteuropeiske landa.

Staten har veldige inntekter av oljevirkosomheta. Derfor er staten den overlegent største kapitalisten i Norge. Gjennom oljefondet er staten en internasjonal finanskapitalist, og Statoil er et betydelig multinasjonalt selskap med imperialistiske ambisjoner. Oljeinntektene blir altså brukt som kapital til å utbytte arbeiderklassen og folket i andre land.

2.2.2

Staten sørger også for å øke utbyttinga gjennom skatter og avgifter. Norge har relativt sett svært høy skatt på arbeidsinntekter og forbruk, mens skatten på kapitalinntekter er svært lav. Dette misforholdet vokser. Samtidig legges det opp til at mange fellesgoder knytta til velferdsstaten skal bli sjølffinansierte.

2.2.3

Både gjennom personlige økonomiske eigeninteresser, gjennom direktør- og styreposisjoner i nøkkelbedrifter, gjennom offentlige

utvalg og embetsverk, og gjennom regjeringsposisjon i mesteparten av etterkrigstida, har sosialdemokratiet spilt ei nøkkelrolle i den norske kapitalismen. Klassesamarbeidspolitikken har vært basisen for dette.

2.3 Et patriotisk folk og et unasjonalt borgerskap

2.3.1

Kapitalismen blei bygd opp samtidig med kampen for nasjonal uavhengighet, og bosettings- og næringsstrukturen i denne perioden la grunnlag for en sterk allianse mellom arbeidere, bønder og fiskere. Dette er noe av bakgrunnen for at Norge to ganger har sagt nei til EU.

2.3.2

Etter den andre verdenskrigen blei Norge sterkt knytta til USA. De siste tiåra har den økonomiske utviklinga og de politiske kontaktflatene også ført den norske staten nærmere inn i EU-prosjektet. Gjennom EØS-avtalen blir en stor del av ny norsk lovgiving bestemt av EU og ikke av norske myndigheter. Å gjenvinne den norske sjølråderetten gjennom å kreve oppheving av EØS-avtalen, er avgjørende for klassekampen i Norge på svært mange områder.

2.3.3

Dagens imperialism gjør at også små imperialistiske land utsettes for en sterkere hegemontistisk politikk fra stormaktene. Det gjelder også for Norge.

Det norske borgerskapet trenger økt profitt på det internasjonale markedet for å vokse. Samtidig gis utenlandske kapitalister friere bane til å utbytte den norske arbeiderklassen. Jakta på profitt i utlandet og «salget av Norge» er to sider av samme sak.

Borgerskapet er ikke sterkt nok til å sikre sine interesser aleine når det skal ut i verden på profitttrov. Det må tilpasse seg de økonomiske kjørereglene stormaktene dikterer og få beskyttelse av deres militærmakter. Dagens omlegging av det norske militærapparatet tilpassa den nye Nato-doktrina til USA er et eksempel på Norges avhengighetsforhold. Militærapparatet knyttes sterkere til de imperialistiske storebrødrene i takt med den økonomiske satsinga i utlandet. Forsvar av norsk territorium er blitt ei underordna sak. Det viktigste er å sikre borgerskapets investeringer i utlandet.

2.4 Demokratiske rettigheter under press

2.4.1

Demokratiske rettigheter som ytrings- og organisasjonsfrihet har stor hevd i Norge. Det har sine historiske røtter bl.a i de svake føydale tradisjonene og i det kommunale sjølstyret fra midten av attenhundretallet. Lovverket i Norge er liberalt i forhold til i mange andre borgerlige stater, og voldsmakta griper sjelden inn i politiske forhold.

Floraen av frivillige og folkelige organisasjoner viser en bredde i det folkelige engasjementet. Dette er et viktig trekk å bevare i kampen for sosialisme og kommunisme.

2.4.2

Klassesamarbeid og ideologisk hegemoni er de viktigste mekanismene når borgerskapet skal hindre at de demokratiske rettighetene utnyttes til fordel for folks interesser generelt og den revolusjonære enhetsfronten spesielt. Innafor lovverket som institusjonaliserer klassesamarbeidet spiller arbeidstvistlovene ei spesiell rolle. Det parlamentariske systemet er også sentralt for at borgerskapet skal opprettholde det politiske hegemoniet sitt.

2.4.3

Siste skanse i det borgerlige maktapparatet, voldsmakta, rustes opp også i Norge. Overvåking og kontrollfunksjoner styrkes, til tross for oppvasken rundt Lund-kommisjonen, og knyttes til det internasjonale systemet bl.a gjennom Schengen-samarbeidet. Politiet styrkes, samtidig som private vaktelskap bygges opp.

2.5 Kapitalismen bygger ned distrikts-Norge

2.5.1

Kyst-Norge er sentralt i norsk vareproduksjon, og fiske og oppdrett er blant de viktigste eksportnæringene. Sjøl om sysselsettinga i jordbruk og fiske har minka gjennom heile 1900-tallet, spiller disse næringene fortsatt ei heilt avgjørende rolle for bosettinga i distrikts-Norge.

2.5.2

Kapitalismens ujamne utvikling skjerper også i Norge motsetninga mellom by og land, sentrum og periferi. Hardere effektivitetskrav i landbruket fører til avfolking og miljøødeleggelser. Matvareproduksjonen blir undergravd. Byer og tettsteder vokser på utkantstrøkas bekostning.

2.6 Den samiske nasjonen og nasjonale minoriteter undertrykkes

2.6.1

Den norske staten er grunnlagt på territoriet til to nasjoner, den samiske og den norske. Koloniseringa har delt den samiske nasjonen mellom fire stater. Den norske staten har systematisk rana til seg samisk land og undertrykt samisk økonomi, kultur og språk. I tillegg til den samiske urbefolkninga, er kvenner, sigøynere og romaer utsatt for undertrykking. Det voksende antall innvandrere fra andre nasjoner, er med på å gjøre Norge til et flerkulturelt samfunn. Også denne gruppa utsettes for diskriminering og rasisme.

www.akp.no

her finner du bl.a:

- dette programmet og debatten før det
 - stort tematisk artikkelarkiv
 - omfattende pekingsamling
 - hefter og bøker fra akp i fulltekst
- dagens mening 2–4 ganger i uka
- temasider om aktuelle spørsmål og mye mye mer
- godt over tusen indekserte sider

du kan få e-post-varsel om nye ting på sida

KAPITTEL 3

KLASSESAMFUNNET NORGE

AKP ser på det å analysere klasseutviklinga og synliggjøre klassemotsetningene som avgjørende for det revolusjonære arbeidet. Det dreier seg om å finne ut hvem som har objektive interesser av en sosialistisk revolusjon i Norge og hvem som vil motarbeide den.

Kapitalismen har skapt to nye klasser: arbeiderklassen og borgerskapet. Mellom de to hovedklassene finner vi småborgerskapet. Utviklinga av kapitalismen endrer sammen-setninga og reduserer omfanget av denne klassen. Flertallet her har objektive interesser av å alliere seg med arbeiderklassen og slåss for å avskaffe kapitalismen.

I tillegg til motsetninga mellom klassene, finner vi også mange andre samfunnsmessige motsetninger som har stor betydning for samfunnsutviklinga. Kvinneundertrykkinga og kvinnekampen står her i ei særstilling.

3.1 Klassemotsetningene skjerpes

3.1.1

Utviklinga av kapitalismen øker utbyttinga av arbeiderklassen. Sjøl om levestandarden for folk flest har økt i land som Norge, får arbeiderklassen nå en relativt mindre del av de verdiene den skaper. Klasseskilla og polariseringa mellom fattige og rike øker, og flere og flere blir klar over at det kapitalistiske verdenssystemet også øker de globale ulikhetene.

Privatiseringa i offentlig sektor og av offentlige bedrifter gjør klassemotsetningene tydeligere. Det samme gjør fleksibiliseringa i arbeidslivet. Oppslutninga om klassesamarbeidssystemet, som blei bygd opp i en økonomisk ekspansjonsperiode for kapitalismen, svekkes. Misnøye med det kapitalistiske sys-

temet er derfor økende og skjerper klassekampen.

3.2 Makta ligger hos det imperialistiske monopolborgerskapet

3.2.1

Borgerskapet er klassen av dem som eier og disponerer kapitalen og lever av utbyttinga av arbeiderklassen. Personer med sentrale posisjoner i det borgerlige statsapparatet og andre som har opparbeida seg maktposisjoner i samfunnet, hører også med til borgerskapet. Det gjelder ikke bare personer med økonomisk makt, men også personer i det politiske miljøet, militæret, kirka og kulturlivet.

De viktigste delene av borgerskapet er de store eiergruppene som kontrollerer finanskapital, handel, shipping, oljeindustri og annen storindustri, og deres sjikt av styreformenn og generaldirektører. Lederne innafor monopolgruppene, staten og organisasjonene i nærings- og arbeidslivet har blitt stadig mer sammenvevd gjennom utbygginga av korporative institusjoner og samarbeidsformer.

3.2.2

Eiere av mindre og mellomstore bedrifter, som i hovedsak lever av andres lønnsarbeid, hører også til borgerskapet. Det samme gjør de som livnærer seg på aksjespekulasjon og andre former for kapitalgevinst. Til borgerskapet hører også bønder med storgårder og fiskebåtreidere, likeså folk som lever av å leie ut jordeiendommer og bygninger.

3.2.3

Det norske monopolborgerskapet er avhengig av stormaktenes beskyttelse, og har sin lojalitet mest til internasjonale samarbeidspart-

nere. Når de likevel prøver å holde på visse nasjonale forrangsregler i økonomien, er det for å sikre sine klasseinteresser i den internasjonale konkurransen. De slåss mot at arbeiderklassen og folk flest i Norge skal få del i verdiene som skapes. Dette gjør at det er riktig å kalle dem unasjonale.

Parallelt med denne utviklinga øker innflytelsen til utenlandske borgere i Norge.

3.3 De sosialdemokratiske lederne er med i toppen av borgerskapet

3.3.1

I Norge har sosialdemokratiet – i samarbeid med kapitalen – bygd opp et stort byråkrati som virker som garantist for klassesamarbeidet. Dette er også rekrutteringsgrunnlag for offentlig byråkrati og andre posisjoner med ansvar innafor systemet. Det er et sjikt som strekker seg over flere klasser.

De sosialdemokratiske topplederne er rekruttert heilt opp til borgerskapet gjennom dette apparatet, og noen finner vi heilt i toppsjiktet av klassen, bl.a. som ledere av offentlig og kooperativ kapital. Ledelsen i Arbeiderpartiet har vært hovedarkitekt for den moderne norske statskapitalismen og det organiserte klassesamarbeidet, og ei drivkraft bak alliansen med USA og forsøka på å få Norge inn i EU.

3.4 Arbeiderklassen vokser

3.4.1

Arbeiderklassen består av dem som ikke eier eller har kontroll over produksjonsmidler, som er avhengige av å selge arbeidskrafta si for ei årsinntekt som fortsatt binder dem opp til å være lønnsarbeidere, og som ikke har posisjoner i produksjons- eller samfunns-hierarkiet som gir dem avgjørende makt over andre mennesker. Den omfatter arbeidere i industri og annen produksjon, i transport, innen handel- og kontoryrker, helse- og sosialsektoren, undervisningssektoren og anna offentlig og privat virksomhet. Også arbeidsløse og trygda arbeidere og de ikke-yrkesaktive i arbeiderfamiliene og -husholdningene tilhører arbeiderklassen. Arbeiderklassen vokser stadig i antall.

3.4.2

Sentraliseringa av kapitalen og den teknologiske revolusjonen har ført til store endringer i arbeiderklassen.

Mange store arbeiderkollektiv i den tradisjonelle industrien splittes opp eller nedlegges, samtidig er det skapt nye, som for eksempel innafor oljesektoren. Arbeiderne i industrien spiller ei viktig rolle i klassens kamp.

I privat tjenesteyting samles arbeiderne etter hvert i større enheter, noe som legger grunnlaget for å styrke klasseorganiseringa. Kampviljen øker. Dette skjer også til dels på mindre arbeidsplasser, og på tross av at organisasjonsgraden her ennå er lavere.

Noen av de største arbeiderkollektiva, med i hovedsak kvinner, finner vi i dag i helsesektoren. Heile offentlig sektor trues i dag av privatisering, nedskjæring og omorganisering, og dette utløser viktige kamper.

Arbeiderklassen er i ferd med å utvikle nye organisasjonsformer og kampformer for å møte denne utviklinga. Dette avspeiler seg i endringer i hovedsammenslutninger og fagforbund og i et økende samarbeid på tvers av tradisjonelle organisatoriske skillelinjer.

3.4.3

Kvinnene i arbeiderklassen er undertrykt både som klasse og kjønn. De trekkes mellom stillinga som arbeidere og hovedansvaret for det private, ubetalte arbeidet i familien. Økt deltaking i arbeidslivet gjør at presset blir hardere. Denne posisjonen fører til at kvinnene går i spissen i kampen for krav som er viktige for heile arbeiderklassen. Økt kvinnebevissthet og eiga kvinneorganisering er viktig for å samle den kvinnelige delen av klassen til kamp. Framveksten av kvinnene i arbeiderklassen som ei sjølstendig ledende kraft har styrka arbeiderklassen.

3.4.4

Den økte innvandringa har økt kampevnen til arbeiderklassen på en del arbeidsplasser. På den andre sida prøver borgerskapet å utnytte innvandringa til å splitte arbeiderklassen og holde lønningene i enkelte yrker nede.

3.4.5

I den rike delen av verden har tidlig industrialisering, langvarige oppgangsperioder og ekstraprofitene på grunn av den internasjonale arbeidsdelinga skapt et materielt grunnlag for store sosiale reformer innafor kapitalismens rammer. Det gjorde det også mulig å utvikle et arbeideraristokrati som politisk allierte seg med «sin» stat og «sine» kapitalgrupper. Dette skapte et sosialt grunnlag for sjåvinisme og internasjonalt klassesamarbeid.

3.5 Småborgerskapet endrer sammensetning og minker

3.5.1

Småborgerskapet lever ikke av utbyttinga av andres arbeidskraft, men skiller seg fra arbeiderklassen ved at det eier produksjonsmidler eller arbeider i sjølstendige yrker.

3.5.2

Direkteprodusenter som småbønder og fiskere, sjølstendig næringsdrivende håndverkere osv er viktige allierte for arbeiderklassen. Disse gruppene svekkes i størrelse med utviklinga av kapitalismen, og mange av dem får endra stilling i produksjonslivet: de proletariseres.

3.5.3

Småborgerskapet i byene finnes bl.a innafor varehandel, handverk, reklame, medier, service, transport og sjølstendige intellektuelle yrker. I disse gruppene står ideologien om «å jobbe seg opp» sterkt. Mange slike sjølstendige næringsdrivende blir utkonkurrert og proletarisert.

3.5.4

De intellektuelles samfunnsmessige funksjon er knytta til det historiske skillet mellom åndsarbeid og kroppsarbeid. Alle mennesker er intellektuelle, men bare et mindretall er det i kraft av yrke og samfunnsmessig funksjon. Kunst, kultur, kirke, vitenskap, utdanning, medier, teknologisk kunnskap, forvaltning og organisasjon er spesialiserte områder med tilhørende bestemte yrkesgrupper. De intellektuelle er ingen eigen klasse, men et sosialt og kulturelt sjikt som fordeler seg på flere klasser. Utviklinga av kapitalismen fører til at flere og flere av de intellektuelle beveger seg over fra småborgerskapet til arbeiderklassen.

3.5.5

En del akademiske og profesjonelle yrker skiller seg fra direkteprodusenter og arbeiderklassen ved at de har atskillig høyere inntekt og/eller lever av å betjene borgerskapet på forskjellig vis. Høyt betalte advokater, leger, artister o.l vil sjelden være allierte i arbeiderklassens kamper.

3.6 De utstøtte

3.6.1

På bunnen av samfunnsstigen har kapitalismen til alle tider skapt ulike grupper av utstøtte, som er hardt undertrykt og lever i sosial nød.

3.7 Kvinnene i det norske klassesamfunnet

3.7.1

Kvinnene i Norge har gjennom aktiv kamp kommet langt i retning av formell likestilling i lovverket. Kvinnene utgjør nesten halvparten av arbeidsstyrken og finnes i alle yrker. Dette opphever ikke kvinneundertrykkinga som er innbakt i måten samfunnet er organisert på, økonomisk, politisk, sosialt, kulturelt, i de rådende ideologier og i menns undertrykking av kvinner. Menns og kvinners liv er forskjellige, sjøl når de lever under samme tak. Vanligvis tilpasser kvinnene lønnsarbeidet sitt til arbeidet i familien, mens menn gjør omvendt.

Nettopp motsetninga mellom på den ene sida de store endringene som har skjedd i kvinners liv og muligheter, og på den andre sida det at den grunnleggende kvinneundertrykkinga ikke er avgjørende endra, skaper grunnlag for opprør.

3.7.2

Retten til økonomisk sjølstendighet er et grunnleggende kvinnekrav. Kvinnedominerte yrker er lavere lønna enn mannsdominerte. Kvinnene tjener mindre fordi mange kvinner jobber deltid, dels på grunn av omsorgsoppgavene hjemme og dels fordi de ikke får andre jobber. Mange har også ulike former for korttidskontrakter, kontrakter uten fast arbeidstid osv.

De seinere åra har det grodd fram en brei opinion for høyere kvinnelønn. En allianse av kvinnerike fagforbund og kvinnebevegelsen har gjennom bl.a *Kvinner på tvers* satt søkelys på kvinnelønsspørsmål, og vist at kampen for seks timers normalarbeidsdag er nært knytta til kampen for kvinnelønna.

3.7.3

Privatiseringa og nedskjæringene som nå skjer i offentlig sektor, er alvorlig for kvinner, både som brukere og arbeidstakere. Kvinner trenger i større grad tjenestene i offentlig sektor (f.eks barnehager) for å få redusert privat omsorgsansvar og slik ha mulighet til full yrkesdeltaking. Kvinner utgjør også flertallet av de eldre pleietrengende og av dem som jobber i offentlig sektor. Privatisering og nedskjæring betyr alvorlige angrep på kvinnes fagforeninger og oppløsning av viktige kvinnekollektiv. Dagens store fagforeninger, kollektive avtaler og et nokså samkjørt tillitsvalgtapparat gjør det enda mulig å organisere seg for forsvar av rettigheter og for krava om sekstimersdag og heving av kvinnelønna.

3.7.4

Ny teknologi bidrar også til oppsplitting av kvinnekollektiv. Nye kommunikasjonsløsninger gjør det mulig å flytte arbeid hjem til de ansatte. Det kan være fordeler med å jobbe hjemme, men for arbeidstakerne betyr det også at skillet mellom arbeid og fritid fort utviskes, og at tilknytninga til arbeidslivet blir løsere. Dette slår ulikt ut for kvinner og menn, fordi kvinner i større grad forventes å kombinere med hus- og omsorgsarbeid.

3.7.5

Vold mot kvinner skjer oftest i hjemmet. Det er her de har statistisk størst risiko for å bli utsatt for incest, bli slått og voldtatt. Tross langvarig arbeid fra krisesenter- og kvinnebevegelsen for øvrig, er denne volden fortsatt usynliggjort, bagatellisert og fortia.

3.7.6

Norske kvinner kjempa fram retten til sjølbestemt abort i 1978. Dette var den viktigste seieren for kvinnene etter stemmeretten. Sjølbestemt abort er ei grunnleggende forutsetning for kvinners råderett over egen kropp og eige liv. Abortmotstanderne prøver stadig å uthule denne retten, og bruker nye teknologiske og medisinske landevinninger som brekkstang, i tillegg til moralsk agitasjon for å påføre abortsøkende kvinner skyld og skam. Kampen for råderett over egen kropp og eige liv handler også om rett til seksualundervisning og trygge prevensjonsmidler, og rett til å velge mellom medisinsk og kirurgisk abort.

3.7.7

Porno og prostitusjon er et profittmarked som er i sterk vekst og som er sterkt fornedrende for kvinner. Det nører også opp under og legitimerer vold mot kvinner. Prostitusjon er vold mot kvinner, ikke arbeid.

3.7.8

Noen grupper kvinner utsettes i tillegg for andre former for undertrykking. Dette gjelder bl.a lesbiske og minoritetskvinner. Det er en styrke for kvinnekampen og klassekampen at disse gruppene organiserer seg særskilt, i tillegg til å delta i felles kvinneorganisering og kvinnekamp.

3.8 Ungdom og opprør

3.8.1

Ungdom er viktig for å forandre verden. En sosialistisk revolusjon er umulig å gjennomføre uten deltakelse fra ungdommen. Alle

store samfunnsomveltninger har vist det. Ungdom er ennå ikke låst i gamle mønstre. De har evnen til å tenke nytt, og ønsker å være i opposisjon til det bestående. Ungdom er også i en livssituasjon der de kan være aktive og spontane, de har ofte ingen familie å forsørge eller ta vare på. Både arbeiderklassen og borgerskapet prøver derfor å vinne ungdommen for si side i klassekampen.

3.8.2

I større grad enn tidligere utgjør ungdom ei eiga gruppe i samfunnet. En viktig grunn er at ungdomstida varer mye lenger enn før. En annen er at det ligger stor profitt i å gjøre ungdom til ei eiga målgruppe i markedet.

3.8.3

Det legges ideologisk vekt på å snakke om generasjonskonflikter for å tilsløre klassemotsigelsene. En grunn til at dette er enklere å gjøre nå enn tidligere, er at utdanningssystemet omfatter alle ungdommer, uavhengig av klasse, fram til de er 19 år. En stor andel tar også høyere utdanning, og forblir dermed i dette systemet ytterligere 3–7 år. Ungdom er målgruppe nummer én for den individuelle «bli rik og lykkelig»-drømmen.

3.8.4

Ungdom jobber deltid store deler av tida de er under utdanning. Dette fører til at sjølve utdanninga forringes, samtidig som de er en ustabil faktor i arbeidslivet; arbeidsplassen er ofte bare en mellomstasjon på veg til en annen jobb. Kapitalen prøver å utnytte denne situasjonen til å undergrave faglige rettigheter.

3.9 Rasismen er en del av klassesamfunnet

3.9.1

Den åpne rasismen har nå dårligere kår og er til og med forbudt i straffelova. Den er forvist til små og ekstreme høyregrupper og nynazister. Likevel er rasismen der som en følge av klassesamfunnet. Stortingets vedtak om innvandringsstopp og myndighetenes restriktive asylpolitikk er uttrykk for rasistiske holdninger i staten. Politiets trakassering av folk med mørk hudfarge er også en viktig del av dette. Den statlige rasismen legitimerer rasistisk undertrykking og gir næring til åpen, rasistisk virksomhet og alle former for fremmedfrykt.

3.9.2

Vi finner også rasismen i dagliglivet. Den har tidligere først og fremst vært retta mot jøder,

samer, sigøynere og romaer, men rammer i våre dager også innvandrere og flyktninger, spesielt fra den tredje verden, og andre med mørk hudfarge. De blir ofte utsatt for åpen rasistisk trakassering, språklig undertrykking, dårlig tilpassa skoletilbud og ulike former for diskriminering på arbeids- og boligmarkedet. Den rasistiske undertrykkinga rammer innvandrerkvinner spesielt hardt, bl.a fordi lovverket i praksis ikke gir innvandrerkvinner en sjølstendig juridisk status.

3.10 Kapitalismen undertrykker lesbiske og homofile

3.10.1

Retten til å være den man er og elske den man vil, er grunnleggende menneskerettigheter. Frihetas rike er utenkelig uten at folk også får frihet og sjøltillit til å utfolde si kjærlighet og sin seksualitet.

3.10.2

Homofile og lesbiske opplever i samfunnet ei heterosexistisk undertrykking som kan sammenliknes med rasisme. Mange holder legninga si skjult av frykt for mobbing og sosial utestenging. Dette er av de mest underkjente problem på norske arbeidsplasser og skoler.

Lesbiske og homofile har oppnådd viktige formelle seire, som retten til å inngå partnerskap. Men de har ennå ikke rett til adopsjon, og de opplever yrkesforbud i kirka. Det er utstrakt vold mot homofile og lesbiske i samfunnet, og sjølmordsprosenten blant unge er høy.

3.10.3

Det er i homofile og lesbiske miljø at oppløsninga av sosiale kjønn er kommet lengst. Homofili kan derfor være en spydspiss i kampen for å forandre den tradisjonelle kjernefamilien. Den kampen lesbiske og homofile fører, har såleis betydning utover den kampen de fører for egne rettigheter.

Røde Fane

ABONNER PÅ RØDE FANE!

Røde Fane, tidsskriftet for marxistisk teori og debatt, er inne i sin 31. årgang. Bladet utkommer med minst fire nummer av året. Gå inn på AKPs hjemmeside, www.akp.no, og klikk deg videre til **Røde Fane**. Der finner du hundrevis av tidligere artikler som viser at **Røde Fane** har både bredde og dybde. Alt fra alkoholkapitalens innflytelse over fødende i Malaysia til artikler om Bakunin, politisk økonomi, filosofi, feminisme, anti-porno og analyser av imperialismen og imperialistiske kriger i vår tid.

Et abonnement på **Røde Fane** koster 200 kroner. Har du ikke abonnert før, har vi dette tilbudet: For bare 100 kroner får du bladet i ett år (minst fire nummer)! Du tegner abonnement ved å sette pengene inn på **Røde Fanes** konto, 6276 05 28108.

Røde Fane, postboks 124, 3251 Larvik
telefon 33 18 04 57, epost eness@online.no

KAPITTEL 4

KLASSEKAMPEN UNDER KAPITALISMEN

Arbeiderklassen og folket må alltid slåss for sin rett og sine levekår under kapitalismen. Den norske arbeiderklassen har kjempa fram mange rettigheter gjennom kollektiv kamp i fagforeningene og andre organisasjoner. Rettigheter som vinnes, går tapt dersom de ikke forsvares.

Det kapitalistiske systemet kan forbedres – men ikke endres grunnleggende – ved reformer. En revolusjonær strategi bygger på innsikt om at den kapitalistiske staten må styrtes. Arbeiderklassen må bruke erfaringene fra den daglige klassekampen til å styrke systemkritikken – og få økt innsikt i samfunnsforholda under kapitalismen og større forståing for nødvendigheta av ei revolusjonær omveltning.

4.1 Reformkamp og revolusjon

4.1.1

Innafor en revolusjonær strategi må alle økonomiske og sosiale reformer bedømmes utifra om de styrker eller svekker folks levekår og kampmuligheter. Ettersom borgerskapet heile tida kjemper for endringer som gagnar det, vil kamp for reformer som gagnar arbeiderklassen alltid være viktig. Kortere normalarbeidsdag, allmenn stemmerett, retten til å stoppe helsefarlig arbeid, kvinners rett til arbeid og abortlova er historiske eksempel på reformer som har styrka arbeiderklassens rettigheter, kvinnes stilling og fagbevegelsens innflytelse. På den andre sida har arbeidstvistlova og tjenestetvistlova bidratt til å undergrave fagforeningsrettigheter, mens kontantstøtta var et tilbakeskritt for kvinner som fullverdig arbeidskraft.

4.1.2

Ei forutsetning for at reformkampen utvikler seg til revolusjon, er at det bygges en enhets-

front mellom arbeiderklassen og andre som har objektiv interesse av å bli kvitt kapitalismen. Dette vil både styrke de enkelte reformkampene og øke forståinga for at heile samfunnsordenen må endres. Vi ser i dag at områda for organisering og kamp utvides, og at kunnskapen om «de andres» kamp vokser. Det dreier seg nå heller ikke bare om kamp for materielle goder og politiske rettigheter, men også om kamp for å opprettholde sjølvne naturgrunnlaget for menneskas eksistens.

4.2 Forsvarskamp og systemoverskridende krav

4.2.1

Også i land som Norge, med en av verdens høyeste levestandarder, er lønnskamp nødvendig. Å gi avkall på lønnsøkning gir bare fullere lommer for kapitalistene – og ingen bedra situasjon verken for den enkelte arbeider eller samfunnet som heilhet. Markedets diktatur betyr, i ytterste forstand, forsøk på å kutte levestandarden ned til det fysiske minimum for reproduksjon av arbeidskrafta. Det er bare folkets eigen kamp som hindrer dette.

Kapitalismen tvinger nå fram privatisering av velferdstjenester som ikke har vært direkte underlagt kravet om størst mulig profit. Kampen mot nedbygging og privatisering av offentlige tjenester er viktig for levestandarden til folk flest. Kapitalistiske virksomheter som ikke er tilstrekkelig profitable, legges ned, uavhengig av om de er samfunnsmessig nyttige. Derfor er kamp mot privatisering en kamp mot at det som i dag er offentlige tjenester, skal bli tilgjengelig bare for dem som har råd til å betale den prisen kapitalen krever.

4.2.2

Under kapitalismen må fokus heile tida være på kamp for kollektive løsnings. I tillegg til å verne om velferdsstaten slik den er i dag, innebærer dette å arbeide for sterkt utvida fellesskapsløsninger. Det må føres en ideologisk og politisk strid for å øke forståelsen for dette hos arbeiderklassen og folk ellers.

Enda om en vil kunne få gjennomslag for enkeltkrav i dagens samfunn, står en slik utvida velferdsstat i motsetning til kapitalismen, fordi det medfører å bruke samfunnsverdiene til felles beste istedenfor til enkeltes berikelse. Kampen vil derfor gi styrka innsikt i hvor nødvendig det er å skape et nytt samfunn, samtidig som debatten omkring utforming av de konkrete krava vil gi bedre forståelse for hvordan sosialismen og kommunismen kan komme til å se ut.

4.2.3

Kampen for innføring av seks timers normal-arbeidsdag med full lønnskompensasjon er et eksempel på en reformbevegelse med strategiske perspektiv. Sekstimersdagen vil føre til at flere kvinner kan jobbe full tid og få full lønn. Samtidig legges bedre grunnlag for at menn tar en større del av det private arbeidet. Dette vil bidra til å endre arbeidsdeling mellom kjønna.

Å redusere lønnsarbeidsdagen er nødvendig for at arbeiderklassen skal kunne ta del i styringa av samfunnet. Om lønsslaveriet tar en kortere del av døgnet for alle, vil fritidsaktiviteter og sosiale fellesskap få økt betydning.

4.2.4

Boligen er sentrum for menneskas liv, og utgjør i dag den største utgiftsposten for folk flest. Boligen må tas ut av markedet, og det må være ei fellesskapsplikt å skaffe husvære til alle. Det må arbeides konkret med å utvikle kollektive boformer, der både den enkelte beboer og staten bidrar til vedlikehold, mat, barnepass osv.

Helsestell og undervisning er samfunnsansvar. De er hovedelement i reproduksjonen av arbeidskrafta, men også i utviklinga av et samfunn der frihet, skaperlyst og samhold står sentralt. Disse tjenestene må derfor fullt ut organiseres og finansieres av fellesskapet.

Skolen på alle nivå må integreres i samfunnslivet. Dagens skole innebærer tvert imot segregering. Oppfostring av barn og ungdom må løftes ut av den snevre familiesfæren og bli et kollektivt ansvar. Dette betyr ikke kostskoler eller barnehjem, men nye løsninger der familie, nabolag og samfunnsinstitusjoner kan spille på lag.

4.2.5

Under kommunismen vil folks livsbehov dekkes av fellesskapet. Det er viktig at klassekampen i dag har dette siktemålet, og et sted å starte er med å kreve samfunnslønn – en basissum som alle mennesker har rett på.

Det må vidare tas omfattende tiltak for å få de mest utstøtte og stigmatiserte, de med psykiske lidelser og rusbrukerne, inn i samfunnet igjen. Dette innebærer også arbeid for å stoppe utviklinga der stadig flere faller ut. De største rusproblema i dag er knytta til alkohol, og kampen mot rus må starte her.

Kriminalitet må bekjempes med humane midler. Innesperring av folk i fengsel over lengre tid grenser mot tortur og er ikke et slikt humant middel.

4.2.6

Arbeidsfrie inntekter som bare kommer enkelte til gode, bør avvikles. Absolutt viktigst her er aksjeutbytte og liknende, men i et samfunn med godt utvikla kollektive løsninger vil også slikt som arv og spillegevinster være overflødige. Ved at boligen tas ut av markedet og spekulasjonsgevinster avskaffes, vil en allerede være langt på veg i å redusere betydninga av eiendomsretten. Ny teknologi gjør det særlig viktig å skaffe alternativ til eiendomsretten på det immaterielle området (kultur, patenter osv).

4.2.7

Den norske staten er søkkrik som følge av inntektene den håver inn fra fellesskapets naturrikdommer og forretningsvirksomhet ellers. Den har mulighet til å bruke mer på fellesgodene, og samtidig senke skatte- og avgiftstrykket på folk flest.

De som har mest, har også råd til å yte mest til samfunnet. Skattesystemet under kapitalismen må derfor være basert på progressiv beskatning. Det må være skatt på alle inntekter over et visst nivå. Moms og andre typer flat skatt rammer dem med lavest inntekt hardest, og bør derfor avvikles. Avgifter som skal styre forbruk, f.eks i miljøvennlig retning, må forutsette at det finnes reelle alternativ.

4.3

Å styrke klasseorganiseringa til arbeiderklassen og utvikle enhetsfronten for revolusjonen, er eigne mål

4.3.1

Det er viktig å utvikle enheta i arbeiderklassen, slik at den kan stå mot borgerskapet sine

forsøk på splitting mellom ulike deler av klassen eller mellom klassen og dens allierte. Dette er ei forutsetning for å kunne sette sjølve kampen om samfunnsmakta på dagsordenen. En sentral del av arbeiderklassens ideologiske kamp er å vise at klassen har fellesinteresser mot borgerskapet, og at ingen del av arbeiderklassen tjener på å undertrykke en annen.

Flertallet av arbeiderklassen i tida framover vil være kvinner. Andelen innvandrere i klassen er økende, og folk med mørk hud er undertrykt på flere måter, i tillegg til å være utsatt for rasisme fra hvite arbeidere. Ei av de viktigste oppgavene vil være å motvirke splittelse etter kjønn og hudfarge.

Enheta i klassen må bygge på felles forståelse, gjensidig respekt og ei positiv holdning til mangfoldet. Det er nødvendig å ta opp og slåss mot undertrykkingsforhold innad i klassen, som kvinneundertrykking, rasisme og homofobi. Dette er ikke til skade for den felles kampen, tvert imot er det ei forutsetning for virkelig enhet.

Mannssjåvinisme og undertrykking fra menn i arbeiderklassen splitter og undergraver klassens kampkraft. Det er viktig å studere hvordan kvinnes interesser har blitt og blir satt til side «for enhetas skyld».

4.3.2

Fagbevegelsen er arbeiderklassens viktigste masseorganisasjon. Den slåss for bedre lønns- og arbeidsforhold, for den demokratiske retten til å være fagorganisert og for avtaler som sikrer mulighetene til å ha gode vilkår for å drive fagforeningsarbeid, i tillegg til at den tar opp politiske spørsmål i vid forstand.

Det at fagbevegelsen organiserer så stor del av arbeiderklassen på et grunnlag som står i motsetning til borgerskapet, gjør at dens betydning ikke kan overvurderes fra et revolusjonært synspunkt.

Fagbevegelsen er en skole i å utvikle ledere for arbeiderklassen i masseomfang, kunnskap som trengs både i dagskampen, i den aktuelle politiske kampen og i kampen for arbeiderklassens strategiske mål: kommunismen.

Borgerskapet ser også fagbevegelsens rolle. Strategien er enten å knekke den, eller – når dette ikke lykkes – å erobre den innafor og binde den opp i korporative avtaler og organ knytta til klassesamarbeidssystemet. For den norske arbeiderklassen er tilknytninga til DNA-toppen den viktigste politiske og organisatoriske bindinga til borgerskapet. Å bryte ned denne sammenbindinga og gå mot Arbeiderpartiets politikk er derfor et avgjø-

rende strategisk spørsmål. Det betyr kamp for en fri og uavhengig fagbevegelse som river seg løs fra klassesamarbeidssystemet og partistyringa og sprenger de politiske rammene som sosialdemokratiet setter for fagbevegelsens virksomhet.

For å styrke enheta i arbeiderklassen må særskilt banda mellom den tradisjonelle og den nye arbeiderklassen innafor offentlige og private tjenesteyrker utvikles. Den kvinnelige delen av arbeiderklassen spiller her ei viktig rolle, både i kraft av sitt omfang og fordi den er hardere utbytta og tradisjonelt ikke så fast knytta til den sosialdemokratiske ledelsen i fagbevegelsen. Kvinnene i arbeiderklassen trenger både klassebevissthet og kvinnebevissthet, både fagorganisering og kvinneorganisering for å utvikle sin eigen styrke, skape nye organisasjonsformer og bli seg bevisst si rolle i kampen for et anna samfunn. Samarbeidet mellom kvinnefagforeninger og kvinneorganisasjoner i *Kvinner på tvers* må sees i dette perspektivet.

4.3.3

Et flertall av dem som kommer fra land i den tredje verden, får jobber som er dårlig betalt og har dårlige arbeidsvilkår, også om de har høy utdanning og lang yrkeserfaring. Å utvikle banda mellom norske og utenlandske arbeidere er ei viktig oppgave både for den norske revolusjonen og for utviklinga av den internasjonale solidariteten. Eiga organisering av arbeidere med innvandrerbakgrunn og kvotering kan være nødvendige tiltak for å styrke stillinga deres i fagbevegelsen.

4.3.4

Ettersom kapitalismen utvikler seg, endrer borgerskapets behov for arbeidskraft seg. Mange arbeidere, av dem flest kvinner, blir ansatt på ulike former for korttidskontrakter, kontrakter der du blir oppringt når det er bruk for deg, delte vakter o.l., og de får mindre mulighet til å bestemme over eiga arbeidstid. Dette markedsføres med å spille på behov for og ønsker om individuell frihet til å finne ordninger som kan lette på det presset som det tvungne lønnsarbeidet innebærer. Arbeiderklassens svar må være å slåss for bedre kollektive ordninger.

4.3.5

For arbeiderklassen er det avgjørende spørsmålet å forstå sammenhengen mellom kampen til de enkelte delene av det arbeidende folket og arbeiderklassens felles interesser. Særleg viktig er det å hindre at enkelte grupper påtvinger enhetsfronten sin politikk og strategi.

Kampen for kvinnefrigjøring er avgjørende for frigjøringa av arbeiderklassen som heilhet. Arbeiderklassen og det arbeidende folket må kjempe mot mannssjåvinisme i egne rekker, og for en allianse med kvinnes kamp som betyr frigjøring for begge kjønn.

4.4 Kampen mot kulturimperialismen og det borgerlige ideologiske hegemoniet er avgjørende for den revolusjonære organiseringa

4.4.1

Kulturkampen og den ideologiske kampen i vid forstand må gå hand i hand med kampene for de økonomiske og politiske rettighetene som det kapitalistiske systemet frakjenner det store flertallet.

4.4.2

I Norge er det lite gjennomslag for ideologisk kamp mot kapitalismen. Dette kan forklares med at det meste av medier og informasjonskanaler eies av borgerlig kapital. Derfor er ideologi en viktig arena for revolusjonære. For å kunne skape en opinion mot kapitalismens verdensbilde og for sosialismen, må arbeiderklassen og revolusjonære organisasjoner bygge opp uavhengige medier og informasjonskanaler og sjølstendige former for kunnskapsspredning.

4.4.3

Borgerskapet har kontroll over informasjons- og påvirkningsredskap som kringkasting, forlag og aviser. Dette sikrer at dets virkelighetsoppfatning hamres inn kontinuerlig. Å beholde dette ideologiske hegemoniet er avgjørende for å hindre at militant klassekamp avler revolusjonær bevissthet.

Nye elektroniske medier, som Internettet, åpner for lettere spredning og utvikling av alternative ideer og gir nye muligheter for organisering. Men borgerskapet ser også viktigheta av å sikre seg kontroll over disse mediene.

Utviklinga av ny informasjonsteknologi gir – sammen med det at utdanningsnivået i befolkninga er heva – arbeiderklassen og andre opposisjonelle et bedre utgangspunkt for å fremme sine visjoner om samfunnsutviklinga. Det åpnes muligheter for å frigjøre seg fra kapitalens «sannhetsministerium» og etablere et mer virkelig demokrati og fri meningsutveksling.

4.4.4

En del av kampen mot den borgerlige ideologien er kampen mot all religiøs innflytelse i samfunnsordninga. Det betyr i dag kamp for full livssynsfrihet, bl.a. å avskaffe statskirka og fjerne alle religiøse formålsparagrafer innen statlig og kommunal virksomhet. Monarkiet, en rest fra føydaltida, må avskaffes.

4.4.5

På samme måte som USA i dag dominerer verden økonomisk og militært, så er også amerikaniseringa av kultur og livsstil svært framtreddende. Innflytelsen fra denne kulturimperialismen er undervurdert.

Undertrykkinga av norsk språk er også en del av «salget av Norge». Dette har sin bakgrunn i kolonistyre i dansketida, men fortsetter i nye former. Kampen for dialektene og for nynorsken som en fellesnevner for dem, er en del av den progressive nasjonale bevegelsen i Norge.

4.5 Livsmiljøet kveles av kapitalismen

4.5.1

Aksjoner mot og avsløringer av rovdrifta på natur og miljø har ført til ei brei erkjenning av behovet for samfunnsendringer. Flere og flere ser at denne rovdrifta har med sjølve kapitalismen å gjøre. Miljøkampen er blitt en uunnværlig del av kampen mot kapitalismen, og miljøbevegelsen er en viktig enhetsfront. Men denne mangslungne og svært breie fronten må forenes med arbeiderklassens kamp, for å bli virkelig effektiv på lang sikt.

4.5.2

Rike land som Norge må senke forbruket, spesielt det forurensende energiforbruket.

4.5.3

En viktig miljøkamp vi nå står foran, er å hindre at ikke bare plantegen, men også menneskas egne gen blir gjort til varer gjennom patentsystemet. Dette berører også den demokratiske kjerna i forskninga. Kunnskap om naturen er menneskehetas felles arv, og det bør være et sentralt vitenskapelig premiss at all oppnådd kunnskap skal være åpent tilgjengelig for alle. I dag kjøper de store bioteknologifirmaene opp forskere og bestemmer innrettinga på stadig større del av forskninga, mens bevilgningene til universiteta og andre uavhengige forskningsinstitusjoner innskrenkes.

4.6 Kamp for nasjonal sjølråderett er kamp mot imperialismen

4.6.1

Den norske sjølråderetten blir undergravd av den generelle utviklinga av markedsliberalismen, formalisert gjennom WTO-regimet. Borgerskapets målretta kamp for å føre Norge inn i EU har vært spyddoden i denne politikken.

Kampen for nasjonal sjølråderett i et imperialistisk land som Norge er ikke sjåvinistisk eller isolasjonistisk, slik bl.a Ja til EU-sida hevder. Den er en del av arbeiderklassens kamp i Norge og ei støtte til antiimperialistisk kamp i andre land. Kampene mot norsk EU-medlemskap, WTO og Nato bidrar til å bygge opp både nasjonale og internasjonale enhetsfronter mot imperialismen.

4.6.2

Nasjonal undertrykking finnes også innad i flernasjonale stater. Samenes kamp for sine nasjonale og sosiale rettigheter har også en antiimperialistisk, revolusjonær karakter. Det samme gjelder den kampen andre nasjonale minoriteter fører mot undertrykking og diskriminering. Undertrykte nasjoner i en flernasjonal stat har rett til løsriving.

4.7 Kampen for distrikts-Norge utvider den revolusjonære enhetsfronten

4.7.1

Kampen mot rasinga av distrikts-Norge står i direkte motsetning til borgerskapets strategi for utvikling av kapitalismen, og henger også nøye sammen med kampen for ei økologisk framtid, i Norge og globalt.

Derfor er det viktig å utvikle enheta mellom de kreftene som slåss mot nedlegging av distrikts-Norge – både i distrikta sjøl, og mellom distrikta og byområda. Dette gjelder også på det internasjonale planet, gjennom solidaritetsarbeid og gjennom direkte utveksling av erfaringer og samordning av aksjoner.

I fagbevegelsen er det av historiske årsaker en motvilje mot allianser med bondeorganisasjonene. Revolusjonære må jobbe for at denne splittelsen blir overvunnet, både innafor fagbevegelsen og i bondeorganisasjoner og innafor miljøbevegelse og lokale aksjonskomiteer av ulike slag.

4.8 Kvinnekampen er avgjørende for om kampen under kapitalismen skal utvikle seg til en sosialistisk revolusjon

4.8.1

Målet for kvinnekampen er full kvinnefrigjøring. Men også kravet om virkelig likestilling mellom kvinner og menn er et rettferdig og viktig krav som bryter med kapitalismen. Kvinnene er undertrykt som kjønn, og undertrykkinga berører alle kvinner. Kvinnes kamp gir grunnlag for breie allianser. Vi kjemper for en kvinnebevegelse som også retter kampen mot imperialismen, solidariserer seg med undertrykte folks kamp, støtter kvinneopprør i alle deler av verden og bekjemper all rasisme.

4.8.2

Alle kvinner har ikke felles interesser. I mange saker vil klassetilhørighet være avgjørende. Kravet om økt kvinnelønn vil kunne ramme profitten til borgerskapets kvinner. Rike kvinner har mulighet til å kjøpe seg fri fra deler av kvinneundertrykkinga. Kommunistar må slåss for rettighetene til de fattigste, og kjempe for breiest mulig klasseallianse i kampen for kvinnefrigjøring.

4.8.3

Kvinnekampen betyr ei styrking og utviding av den revolusjonære enhetsfronten. For at kampen under kapitalismen skal utvikle seg til en sosialistisk revolusjon og for å bygge enhet, er det nødvendig at arbeiderklassens kvinner spiller ei sentral rolle både i arbeiderklassens kamp og i kvinnekampen.

4.9 Det parlamentariske arbeidet må underordnes det utenomparlamentariske

4.9.1

Det er viktig for et kommunistisk parti i Norge i dag også å jobbe i folkevalgte organ, som kommunestyre, fylkesting og storting. Dette er arenaer der vi kan fremme sosiale, økonomiske og politiske krav og synliggjøre hvor udugelig det kapitalistiske systemet er når det gjelder å ivareta folks rettigheter og velferd. Korrupsjon og kameraderi i det politiske systemet må avsløres og folkevalgte organs makt og innflytelse må forsvares mot angrep fra kapital, statsbyråkrati og organisasjonseliter.

4.9.2

Kampen om innflytelse i folkevalgte organ må knyttes til klassekamp og folkelig organisering. Det parlamentariske arbeidet må underordnes det utenomparlamentariske.

4.9.3

Politiske strømninger i folket viser seg i parlamentariske valg. Men en kan ikke true kapitalismen eller innføre et nytt samfunnssystem gjennom valg eller vedtak. Den herskende klassen vil ikke gi fra seg makta si frivillig. Derfor finnes det ingen parlamentarisk veg til sosialismen.

4.10 Internasjonal solidaritet og kamp mot egne borgerskap må gå hand i hand

4.10.1

Å utvikle en antiimperialistisk, internasjonal enhetsfront som styrker samarbeidet mellom fagbevegelsen, miljøbevegelsen, kvinnebevegelsen, antirasistiske organisasjoner osv, er avgjørende for en revolusjonær strategi. Klubber og fagforeninger innafor samme internasjonale konsern må bygges opp uavhengig av nasjons- og språkgrenser. Det må organiseres samarbeidsformer mellom fagbevegelsen på tvers av landegrensene. Felles kampkrav må følges opp av koordinerte aksjoner og gjensidig støtte.

4.10.2

Rasistiske innvandringsregler og lønssystem som diskriminerer etter hudfarge og nasjonalitet, må bekjempes. Norge må være åpent for innvandring fra den tredje verden, og for flyktninger fra krig, politisk forfølgning, og økonomiske og økologiske katastrofer. Både særorganisering og felles organisering

og kamp må til for å motvirke kapitalens splitt-og-hersk-politikk. Alle former for rasisme og sjåvinisme svekker arbeiderklassens enhet og kampkraft.

Fagbevegelsen og kvinnebevegelsen må være drivkrefter for å avsløre utbyttinga av kvinneproletariatet over landegrensene og å arbeide for minstelønnsгарantier og rettigheter som beskytter kvinnelige arbeidere.

Streiker og internasjonale boikottaksjoner må brukes, både mot konkrete overgrep og for å presse gjennom internasjonale tariffar og avtaler som svekker kapitalens frihet.

4.10.3

Kvinnebevegelsen, miljøbevegelsen, den antirasistiske og antiimperialistiske bevegelsen og den nye antiglobaliseringsbevegelsen er organiserte uttrykk for krav og politiske perspektiv som bryter med kapitalismen og kan utvide grunnlaget for, og dermed styrke, den revolusjonære enhetsfronten: Kvinnebevegelsen utfordrer menn til å ta et oppgjør med mannssjåvinisme. Den antirasistiske bevegelsen er en spydodd mot hvit sjåvinisme. Miljøbevegelsen og den antiimperialistiske bevegelsen utfordrer organisering og levemåter i vår del av verden som forutsetter imperialistisk utsuging av den tredje verden.

4.10.4

Arbeiderklassen og den revolusjonære enhetsfronten i Norge har kampen for sine daglige interesser og en sosialistisk revolusjon i Norge som sitt hovedansvar. Proletarisk internasjonalisme og solidaritetsarbeid må også være en uatskillelig del av virksomheta. Å styrke kapitalismen som system er ei internasjonal oppgave, og gjensidig støtte på tvers av landegrensene blir mer og mer nødvendig. Dette samarbeidet er også en skole i organiseringa av det framtidige kommunistiske samfunnet.

Abonner på
KLASSEKAMPEN

abonnement@klassekampen.no

KAPITTEL 5

SOSIALISTISK REVOLUSJON OG ET SOSIALISTISK NORGE

Sosialismen er overgangsperioden mellom kapitalisme og kommunisme, etter at borgerskapet har blitt fratatt statsmakta gjennom en sosialistisk revolusjon. Sosialismen er fortsatt et klassesamfunn, men et der arbeiderklassen har makta og styrer i allianse med alle med interesse av at kapitalismen ikke blir gjeninnført i landet.

Drivkrafta i produksjonen vil være bevisst planlegging for å tilfredsstille og trekke stadig flere av menneskas grunnleggende behov ut av markedsøkonomien.

Det politiske systemet under sosialismen må være prega av at samfunnet skal utvikle seg vidare mot det klasseløse samfunnet, kommunismen, samtidig som en må være forberedt på at det i lang tid etter en revolusjon vil være kamp om hvilken veg samfunnet skal utvikle seg. Klassekampen vil fortsette i nye former inntil sosialismen har erstatta de kapitalistiske produksjonsforholda på verdensplan, klassestaten dermed har visna hen og klassene er borte.

Hvor lang tid den sosialistiske fasen vil vare, er det umulig å si noe sikkert om. Vi må også i framtida belage oss på at sosialismen vil havarere i enkelte land der det er vanskelige indre vilkår og sterkt ytre press. Utviklinga vil være ujamn fra land til land så lenge den imperialistiske verdensordninga har overtaket. Det gjør at også de nye sosialistiske samfunna vil ha ulike materielle og sosiale utgangspunkt. Vi vil derfor ikke bare finne éi form for sosialisme i framtida, men mange, sjøl om det vil være felles grunntrekk.

Den teknologiske utviklinga modner nå kommunistiske produksjonsformer foran øynene på oss. Også i land som Norge vil en overgang til ei sosialistisk samfunnsorganisering bety et stort skritt framover for det store flertallet av befolkninga, både i forhold til levekår og livsstandard og til demokratiske

rettigheter og reell innflytelse på samfunnsstyringa.

5.1 Den sosialistiske revolusjonen

5.1.1

Arbeiderklassen, i Norge og ellers, har interesse av at overgangen til et nytt samfunnsystem skjer på fredelig vis. Men alle historiske erfaringer viser at borgerskapet er forberedt på å knuse rettferdige sosiale opprør med vold og fascisme. En sosialistisk revolusjon vil aldri seire uten at borgerskapet avvæpnes og at folket tar kontrollen over våpenmakta.

5.1.2

En sosialistisk revolusjon er et sosialt opprør der arbeiderklassen tar makta fra borgerskapet og undertrykker det som klasse, oppløser det borgerlige statsapparatet, opphever den kapitalistiske privateiendommen og etablerer nye, sosialistiske produksjonsforhold. Ikke noe parti kan innføre sosialismen på vegne av arbeiderklassen. Det kan heller ikke skje ved militær «hjelp» fra andre stater. Arbeiderklassens frigjøring må være dens eige verk.

5.1.3

For å kunne stille seg i spissen for en sosialistisk revolusjon må arbeiderklassen styrke bevisstheta om seg sjøl som en klasse med eigen politisk identitet og oppgave. Samtidig må arbeiderklassen jobbe for at andre som har objektive interesser av sosialismen blir med i revolusjonen. Revolusjonen vil være ei samfunnsomveltning med støtte i det store flertallet. Kommunistpartiets oppgave er å gå i spissen for dette arbeidet, styrke arbeiderklassen politisk, ideologisk og organisatorisk

og jobbe for utviklinga av den revolusjonære enhetsfronten.

5.1.4

Om en sosialistisk revolusjon skal seire i Norge, avhenger også av de internasjonale rammebetingelsene: av motsetningene i imperialismen og styrken til den internasjonale antiimperialistiske bevegelsen.

5.2 Sosialismens første erfaringer

5.2.1

Den første revolusjonen som satte sosialistisk samfunnsorganisering på dagsordenen var Pariserkommunen. Den holdt stand bare noen få måneder i 1871 før den blei knust av reaksjonen og et borgerskap som var i ferd med å konsolidere si samfunnsmakt.

5.2.2

Sosialismen etablerte seg som samfunnssystem for en lengre periode først som en del av den demokratiske og nasjonale frigjøringskampen i fattige og halvfrydale land som Russland og Kina, imperialismens «svakeste ledd».

5.2.3

De sosialistiske pionerprosjekta hadde stor betydning for verdens folk, og de betydde mye for utviklinga av historia. Jordreformer, industrialisering, utdanningsrevolusjon, bedre helseforhold og langt større sosial trygghet for arbeidsfolk blei oppnådd i landa der revolusjonene fant sted. De internasjonale ringvirkningene var også betydelige. De ga inspirasjon og bedre vilkår for frigjøringskamper i den tredje verden, såvel som for kampen for sosiale reformer og innrømmelser fra borgerskapet i de imperialistiske landa. Kommunistpartia spilte ei sentral rolle i disse kampene, som i de sosialistiske revolusjonene og oppbyggingsfasen av de sosialistiske samfunna.

5.2.4

I de sosialistiske landa vokste parti og stat fort sammen, og makta blei konsentrert i toppen av det kommunistiske partiet og statsapparatet. Dette skyldtes dels de økonomiske, klassemessige, kulturelle og politiske forholda i landa, dels hardt press fra en imperialistisk omverden.

Maktkonsentrasjonen åpna også for feilaktige linjer og ledelsesmetoder. Parti- og statsledelser begikk store forbrytelser i sosialismens navn. Det utvikla seg etter hvert et

nytt borgerskap i «sosialistisk frakk» som berika seg og sikra si maktstilling gjennom forfølgelse og likvidering av opposisjonelle av alle avskygninger, og som blanda seg inn i forhold i andre land.

Det som kunne ha vært motkrefter til denne kontrarevolusjonen, blei demobilisert og aktivt motarbeida. Fagforeninger og folkelige masseorganisasjoner blei mer og mer bundet opp til statsapparat og parti. De framskrittne som revolusjonen hadde betydd for kvinnene blei undergravd. Statspartisosialismen ensretta kultur og vitenskap og behandla opposisjon som kontrarevolusjonær virksomhet.

5.2.5

Disse erfaringene viser at klassekampen, kvinnekampen og kampen mot andre former for samfunnsmessig undertrykking fortsetter også under sosialismen, og at sosialismen kan ødelegges innafra. Det vil være til skade om en prøver å tildekke dette eller framstiller alle opposisjonelle som reaksjonære eller imperialistiske handlingere. Kommunistene må støtte opp om og bidra til å bygge ut uavhengige folkelige organisasjoner, som fagbevegelse og kvinneorganisasjoner.

5.2.6

Forsvar av sjølråderetten vil være viktig også i den sosialistiske fasen. Samarbeid mellom sosialistiske land må skje på grunnlag av likeverdighet og respekt for den nasjonale sjølråderetten.

5.2.7

Men historia viser også at dersom arbeiderklassen og dens allierte forener seg og utnytter ressursene de rår over, kan sosialismen gi folkeflertallet et stort løft, både materielt og i kulturell utfoldelse. For de kommende sosialistiske samfunna, som vil ha både gunstigere rammevilkår og pionerens styrker og feil å lære av, vil dette gjelde i enda større grad.

5.3 Sosialismen i vår tid

5.3.1

Samfunna som sprang ut av de sosialistiske revolusjonene i forrige århundre, bygde på økonomiske og sosiale vilkår skapt dels før, dels under den industrielle revolusjonen og den gryende kapitalismen. I dag pågår en ny teknologisk revolusjon som skaper andre rammevilkår for de kommende sosialistiske samfunna. Mellom anna skapes muligheter

for å trekke større deler av folket med i direkte styring og innflytelse over den sosialistiske staten og slik minske motsigelsen mellom kollektivets og individets rettigheter.

5.3.2

De kommende sosialistiske samfunna vil ikke være problemfrie og uten knapphet og mangler. Men de blir til fordi arbeiderklassen og dens allierte ikke lenger vil ha kapitalismen og ser på sosialismen som alternativet. I forhold til fortsatt kapitalisme vil den representere et stort historisk framskritt for menneskeheten.

5.3.3

Sosialismen er et overgangssamfunn mellom kapitalisme og kommunisme. Arbeiderklassen tar makta i staten, og hoveddrivkrafta i produksjonen vil være bevisst planlegging for å tilfredsstille menneskas behov, og ikke som før kapitalakkumulasjon og profittstrev.

Dette er imidlertid ikke nok. Arbeiderklassen kan ikke frigjøre seg sjøl uten å frigjøre heile menneskeheten fra utbytting og undertrykking. En slik seier vinner klassen først når den har opphevd seg sjøl som klasse, slik at alle klasser er blitt borte og det kommunistiske, klasseløse samfunnet er nådd.

Det politiske systemet under sosialismen må preges av denne målsettinga.

5.3.4

Under sosialismen vil det være både organiserte og spontane krefter som kan gjenskape et herskersjikt som skiller seg fra arbeiderklassen og folket. Organiseringa av et sosialistisk statsapparat er ei slik kraft, arbeidsdelinga i samfunnet ei anna.

Derfor trengs det en strategi for å bygge ned arbeidsdelinga og staten, og ei bevisst mobilisering av motkrefter som kan hindre framveksten av en ny herskende byråkratklasse.

I lang tid etter en revolusjon vil det være kamp om hvilken veg samfunnet skal utvikle seg, hvilke klasseinteresser som skal vinne. Det gamle borgerskapet vil gjøre forsøk på å ta igjen makta, støtta av press utafra.

5.3.5

Sosialismen i Norge vil i utgangspunktet ha ei rekke fordeler: En teknologisk avansert økonomisk basis, en stor arbeiderklasse med et høyt utdanningsnivå og demokratiske tradisjoner. Men samtidig vil økonomien i utgangspunktet være sterkt knytta til imperialismen og det internasjonale varebyttet, noe som vil gjøre den sårbar for ytre press.

5.3.6

Et sosialistisk Norge må bygges opp av det arbeidende folket sjøl. Den konkrete utforminga av nye maktorgan og institusjoner vil skje undervegs i dette arbeidet og være prega av kampene som heile tida foregår.

Arbeiderklassen må organisere seg for å utøve makt som klasse. Den må bygge opp sine egne statsorgan og sørge for at folkevalgte organ får avgjørende myndighet i sentrale og lokale økonomiske spørsmål. Arbeiderklassen må slåss for ei stadig større desentralisering av avgjørelsene innafor de sentrale rammeplanene. Ei viktig forutsetning for dette er en fri og uavhengig fagbevegelse, og at arbeiderne organiserer seg for å utvikle kontroll over og ledelse av produksjonen.

Det må skapes nye former for direkte, deltakende demokrati, både i arbeidslivet og i samfunnslivet ellers. Valgte ledere både i arbeidslivet og i politiske organ må med jamne mellomrom fratre verv sine og delta i vanlig arbeid i kortere eller lengre tid. Dette er ei forutsetning for å bryte ned arbeidsdelinga mellom manuelt og intellektuelt arbeid og skillet mellom styrende og styrte.

Det må eksperimenteres for å finne måter å utvikle og utdype demokratiet. Som utgangspunkt trenger vi et utvida representativt demokrati basert på frie valg mellom kandidater som representerer ulike alternativ. Det må tas tiltak for å sikre kvinner og arbeidere rettmessig deltaking i samfunnsstyringa.

5.3.7

Sosialismen må bety ei utviding av demokratiske rettigheter som ytringsfrihet, organisasjonsfrihet og pressefrihet. Den sosialistiske staten må være sekulær og ikke stimulere religiøs virksomhet. Men det må være religionsfrihet og ikke forsøk på å avskaffe religiøs virksomhet med tvang. For å kunne fylle en kritisk funksjon i samfunnslivet må mediene og kulturlivet sikres rettigheter og rammevilkår som gjør dem uavhengig av både politiske myndigheter og kapitalgrupper.

Den sosialistiske staten kan innskrenke de demokratiske rettighetene for grupper som vil gjeninnføre kapitalismen med makt, med eller uten støtte fra imperialismen utafra; og for nazistiske og rasistiske organisasjoner. Samtidig er det avgjørende at slike nødvendige tiltak ikke skal kunne misbrukes til å undertrykke befolkninga. Det er derfor heilt nødvendig at det sosialistiske samfunnet holder fast ved prinsipper om offentlighet, likhet for loven, et uavhengig rettsvesen og reell rettsikkerhet.

Det er sannsynlig at et folkeflertall må bruke væpna makt for å forsvare ei sosialistisk omveltning mot borgerskapets voldsapparat. Dette er ei utfordring for utviklinga av det sosialistiske demokratiet etterpå. Erfaring både fra sosialistiske land og fra nasjonale frigjøringskamper tilsier at væpna omveltninger, sjøl om de er nødvendige og har brei støtte, alltid vil innebære en risiko for at ledelsen etterpå kan misbruke våpenmakta til å undertrykke kritikk og demokratisk opposisjon. For å unngå dette må den revolusjonære bevegelsen forplikte seg så klart på rettsikkerhet og sikring av de demokratiske rettene etter revolusjonen at det blir umulig for noen ledelse å neglisjere dem.

5.3.8

Kommunistiske parti må også under sosialismen være uavhengig av staten, fungere som kritiske element i samfunnet og se det som si oppgave å gå i spissen for å utvikle et klasseløst samfunn.

5.3.9

Sosialismen legger grunnlaget for et langt skritt fram for kvinnefrigjøringa, samtidig som fortsatt kvinnekamp er ei forutsetning for at sosialismen utvikler seg mot det kommunistiske samfunnet. Også under sosialismen trengs det en sterk, uavhengig kvinneorganisasjon og særeiga kvinneorganisering på alle områder. Kvinnene må ha makt både innafor staten, i økonomien, i partia, i masseorganisasjonene og i samfunnslivet for øvrig.

Kvinnefrigjøring må være et av grunnpremissa for planer og tiltak på alle samfunnsområder. Økonomisk og teknologisk utvikling fungerer ikke kjønnsnøytralt. Planene må se det betalte og det ubetalte arbeidet i sammenheng, og finne samfunnsmessige løsninger som avskaffer kvinnes slit og gir dem kontrollen over egne liv.

Sosialismen må straks begynne arbeidet med å oppheve familieinstitusjonen og den kjønnsbestemte arbeidsdelinga i familie, arbeidsliv og samfunn. Dette er heilt nødvendig for å frigjøre kvinners krefter både som produktivkrefter og til å delta i styringa av samfunnet.

Å oppheve familien vil være en lang prosess, som må skje fullt ut frivillig og med kvinnene som drivkraft. Det krever at det utvikles andre løsninger på de oppgavene som familien nå ivaretar, måter som folk synes er bedre. Dette innebærer store endringer i økonomi og organisering av samfunnet og i menneskas tenking.

For å oppheve familien som privat forsørgingssystem må ethvert tiltak ta utgangspunkt i at alle skal være økonomisk sjølstendige personer. Kvinner må ha arbeid, økonomisk sjølstendighet og økte lønninger til å leve av som er virkelig lik menns. Arbeidstida må settes ned. Kvinnene må sikres likeverdig deltaking i jobber som tidligere i hovedsak var for menn, særlig på politisk og økonomisk viktige områder. Barna må sikres eiga inntekt fra fellesskapet.

En stadig større del av husarbeidet og omsorgen for barn, eldre og sjuke må organiseres samfunnsmessig, og tilbudet må utvides. Det må startes eksperimentering med andre måter å organisere menneskas dagligliv.

Slik vil folk få større frihet til sjøl å velge ulike bo- og samlivsformer basert på likeverd. Heterofilt og homofilt samliv må være likestilt.

Det er et mål at mennene tar halvparten av hus- og omsorgsarbeidet, både når dette er organisert privat og i samfunnets regi.

Fordi kampen for kvinnefrigjøring krever så omfattende endringer i samfunnsorganiseringa, vil den være avgjørende for om sosialismen vil utvikle seg til kommunisme.

5.3.10

Alle former for rasistisk virksomhet må bekjempes.

5.3.11

Den sosialistiske planøkonomien gjør det mulig å ta økologiske hensyn, da produksjonen ikke lenger er basert på mest mulig profitt. Men det vil også under sosialismen oppstå motsigelser mellom økonomisk gevinst og hensynet til miljøet. Det sosialistiske samfunnet må prioritere å skaffe fram innsikt i naturens behov og stimulere en aktiv, statsuavhengig miljøbevegelse.

5.3.12

Økt produktivitet og omlegging av produksjonen må så fort som råd bidra til ytterligere forkorting av normalarbeidsdagen, og det er viktig raskt å få trukket sektorer som bolig, helse, utdanning og kommunikasjon ut av markedsøkonomien. De mulighetene som den nye teknologien gir til å trekke sektorer ut av vareproduksjonen og over til rein distribusjon av produkt og tjenester ut ifra behov, må utnyttes til fulle. Mens kapitalismens hovedregel er at noen har eiendomsrett til andres arbeid, må vi under sosialismen strebe mot det kommunistiske prinsippet om at alles arbeid skal komme alle til nytte.

5.3.13

Under sosialismen vil det være en dominerende offentlig sektor, og nye former for samvirke vil utvikles. Samtidig kan det gis rom for sjølsysselsetting og begrensa former for privat virksomhet.

Den sosialistiske staten må kontrollere kommandohøydene i økonomien. Forholdet mellom plan og marked må avgjøres konkret, slik at markedsmekanismer både utnyttes og tøyles. Den sosialistiske planøkonomien må være overordna. Den teknologiske utviklinga har gjort at denne prosessen kan bli både mer

effektiv og mer fleksibel enn den var i tidligere sosialistiske samfunn. I landbruk og fiske må samvirketiltak støttes og oppmuntres.

5.3.14

Det sosialistiske Norge må løsrive seg fra alle imperialistiske allianser og forpliktelser, oppgi norsk kapitalvirksomhet i utlandet når denne bygger på tilbakeføring av overskudd til Norge, og oppgi alle krav i Antarktis. Samisk sjølråderett i samiske områder må garanteres.

AKTUELL LITTERATUR FRA AKP

Pål Steigan og Kari Austbø: *Det store spillet – enda en gang. Geopolittikk og olje ved Kaspishavet*

Jorun Gulbrandsen: *Et revolusjonært parti? Et kommunistparti? Et revolusjonært kommunistparti? En utfordring til diskusjon*

Arnlfjot Ask, Peter M Johansen og Sissel Henriksen: *Bangsamorofolket og nasjonal frigjøringskamp på Filippinene*

Nasjonal sjølråderett og internasjonal solidaritet – ikke union: Nei til EU

Aldri mer 1940? Et innlegg i debatten om norsk forsvarspolitikkk år 2001

Kjersti Ericsson: *Søstre, kamerater!*

Eritrea – hva nå?

Kjersti Nordby, Johan Petter Andresen og Ebba Wergeland: *Fleksibilitet – til strikken ryker – arbeidsmiljøloven under angrep*

Siri Jensen: *Kvinnelønna. Hvorfor tjener kvinner lite? Hvilke krav skal vi stille? Hvordan skal vi slåss?*

Studieboka *Bli med i AKP!*

Jorun Gulbrandsen: *Rød feminisme*

Freds- og antikrigsprogram for AKP

Kjersti Nordby: *Det gode arbeidsmiljø – mest lønnsomt for hvem?*

Alt vel etter Lund? Et debattheft om overvåking i Norge

Kjøp heftene/bøkene fra AKP eller les dem på nettet

AKP, Osterhausgata 27, 0183 Oslo

akp@akp.no – www.akp.no

KAPITTEL 6

MÅLET: ET KOMMUNISTISK VERDENSSAMFUNN

Kommunismen er samfunnsforma når perioden med klassesamfunn er avslutta. Dette skjer når arbeiderklassen, gjennom utviklinga av sosialismen, har avskaffa alle samfunnsklasser, og derved også seg sjøl. Staten, som redskap for en herskende klasse, har dødd ut. Kommunismen er ikke et samfunnssystem som en erklærer. Den vil først komme etter at sosialismen har utvikla samfunnet dit.

Vi kan umulig beskrive dette morgendagens samfunn i detalj i dag. Kommunismen vil heller ikke være noe ferdig og statisk samfunn. Den kommer til å ha si eiga utvikling hvor nye motsigelser og utfordringer stadig vil oppstå. Men vi kan si hva som vil være de grunnleggende skilla fra dagens kapitalisme og klassesamfunna allment.

6.1 Slutten på klassesamfunna

Menneska har levd på jorda i flere hundre tusen år, mens klassesamfunn, klasseundertrykking og klassekamp bare har eksistert i noen tusen år.

Det var utviklinga av jordbruk, handverk og nye produksjonsredskap som skapte det materielle grunnlaget for privateiendommen og klasseskilla. Det la også grunnlaget for skillet mellom åndsarbeid og kroppsarbeid, og for ei stadig sterkere kjønnsbestemt arbeidsdeling, og skapte staten som redskap for en herskende klasse. Fra da av har historia vært ei historie om klassekamp.

I den samme prosessen vokste kvinneundertrykkinga fram. Familien i ulike former blei den institusjonen som gav menn makt over kvinner og barn.

Kommunismen vil være sluttresultatet av denne klassekampen og av at teknologi og andre produksjonsvilkår har utvikla seg slik at det ikke lenger er mulig for en klasse å kontrollere produksjonen og samle rikdomen hos seg.

6.2 Den private eiendomsretten og lønnsarbeidet er oppheva

Under kommunismen vil den private eiendomsretten til naturressurser og produksjonsmidler være oppheva. Folk disponerer produksjonsmidla og naturressursene i fellesskap.

Menneskers utbytting av andre mennesker gjennom lønnsarbeidet vil være slutt. Den samfunnsmessig nødvendige arbeidstida for å skaffe fram de nødvendige godene blir ivaretatt uten arbeidstvang. Det betyr ikke at folk ikke må arbeide. Det vil finnes nok av oppgaver for menneskelig arbeidskraft i omsorg for mennesker, undervisning, nødvendig produksjon, vitenskap, kunst og administrasjon. Men motiva for å arbeide vil ikke være personlig berikelse eller tvang. «Fra enhver etter evne, til enhver etter behov» må være ei målsetting for kommunismen.

6.3 Bytteverdiproduksjonen er erstatta av bruksverdi-produksjon

Med lønnsarbeidet forsvinner også bytteverdiproduksjonen. De produkta og tjenestene som menneska trenger, vil produseres uten tanke på individuell materiell fortjeneste og distribueres etter behov.

6.4 Staten som redskap for en herskende klasse erstattes av ei frivillig sammenslutning mellom frie mennesker

Under kommunismen vil menneska organisere seg og finne si frihet uten å trampe på andres frihet, i ei sammenslutning hvor den frie utviklinga av hver enkelt er et vilkår for alles frie utvikling. Alle vil kunne ta likeverdig

del i samfunnsstyringa, og skillet mellom styrende og styrte vil forsvinne.

Parti og andre organisasjoner som har ivaretatt klasseinteresser, vil være borte. Det gjelder også det kommunistiske partiet.

6.5 Menneska vil kunne utvikle seg fritt og allsidig

Skillet mellom samfunnsmessig nødvendig arbeid, kulturaktiviteter og ulike former for aktiviteter som utfordrer og utvikler folks evner, vil viskes bort. Skillet mellom åndens og håndens arbeid vil være borte.

6.6 Kvinneundertrykkinga er avskaffa

Lønnsarbeidet er avskaffa, familien har ikke lenger økonomisk betydning, og den kjønnsbestemte arbeidsdelinga er oppheva. Kvinnene vil være sjølstendige og likeverdige mennesker med like muligheter for menneskelig utfoldelse.

Livsfelleskap mellom mennesker vil ikke lenger være bestemt av økonomiske forhold eller sosial tvang. Kjærlighet og frivillig sosial omsorg vil være bestemmende for fellesskapet mellom foreldre, barn og andre slektninger, enten disse er knytta sammen biologisk eller sosialt. Barn og ungdom vil ikke lenger være henvist til foreldras private omsorg. Samfunnet vil sikre at de blir inkludert som fullverdige samfunnsmedlemmer og får dekt sine behov.

Det at grunnlaget for kvinners underordning forsvinner, gjør at den ideologiske undertrykkinga av kvinnene også kan fjernes for godt.

Under kommunismen vil det økonomiske og sosiale grunnlaget for kjønnsrollene forsvinne, og inndeling i kategorier som heterofil, bifil, homofil og lesbisk vil dermed være sosialt uinteressante og falle bort.

6.7 I samspill med naturen

Kommunismen muliggjør ei sikring av de materielle basisbehova til alle samfunnsmedlemmene. Dette og det faktum at kapitalen og dens behov for akkumulasjon ikke lenger eksisterer, vil minske faren for rovdrift på naturen.

Men det vil alltid vil være motsigelser mellom menneskets aktivitet og de økologiske prosessene. Det kommunistiske samfunnet kan ikke løfte oss fri fra naturens og fysikkens lover, og det vil være ei stor utfordring å skape et samfunn som tilpasser menneskas virksomhet til den naturen de er en del av. Sjøl om menneskeskapte naturkatastrofer vil kunne elimineres, kan naturavhengige endringer i livsvilkåra få store følger for samfunnsorganiseringa.

6.8 Kommunismen vil være et verdenssystem

Mens sosialismen vil kunne etableres i enkeltland, er det ei forutsetning for å etablere kommunismen at alle jordas folk er frigjort.

Hvordan en kommunistisk verden konkret vil organiseres, er det i dag umulig å fastslå. At kommunismen må være et verdenssystem betyr naturligvis ikke at ulikheter mellom folk blir borte eller at alle vil snakke ett språk. Vi må regne med at kulturelt betinga forskjeller vil fortsette å eksistere, og at den kollektive organiseringa av samfunnet vil ta ulike lokale former.

Med reell likhet mellom menneska og nedbygging av statene som maktapparat vil trolig nasjonene også gradvis miste si betydning som fellesskap. Målet må være at den bevisste, frie sammenslutninga av menneska ikke lenger skal være begrensa av geografiske eller sosiale skiller. Dette vil tillate enkeltmennesket å utvikle seg i større frihet enn noensinne tidligere i historia.

6.9 Kommunismen – også et samfunn med motsigelser og utfordringer

Om menneskeheten makter å nå målet med det klasseløse samfunnet, vil svært mange av de motsigelsene som jordas folk sliter med i dag, bli borte. Men et klasseløst samfunn vil garantert heller ikke være statisk eller uten spenninger og problem. Nye former for ulikhet og undertrykking kan dukke opp, og vil måtte bekjempes bevisst. Noen av de motsigelsene vi kjenner i dag, vil trulig overleve. Og andre vil dukke opp som resultat av ei utvikling vi i dag ikke kan si noe om. AKP proklamerer ikke at historia slutter med kommunismen, men kommunismen vil bety slutten på alle former for klassesamfunn.

KAPITTEL 7

ARBEIDERNE KONGMUNISTPARTI

Arbeidernes kommunistparti (AKP) kjemper for å avskaffe alle former for utbytting, undertrykking og klasseskiller. Partiet har ingen interesser som er skilt fra den internasjonale arbeiderklassen sine interesser.

7.1 Hvorfor kommunistparti?

7.1.1

For å styrte kapitalismen trengs en enhetsfront som består av alle revolusjonære og progressive krefter, arbeiderklassens allierte blant bønder, fiskere, intellektuelle og ulike undertrykte grupper. Men kampen for samfunnsendring må ikke nøye seg med reformer av kapitalismen. Den må også føre fram først mot en sosialistisk revolusjon og så videre mot kommunismen. For å sikre dette perspektivet trengs kommunistpartiet.

Mens alle andre fronter og organisasjoner kjemper for delmål, er det partiets oppgave å samle og gi perspektiv til alle disse kampene, og å holde i gang kampen for og debatten om det strategiske målet.

Dette kan partiet bare gjøre dersom det er i stand til å lære av folks kamp, oppsummere og analysere erfaringene, og bringe dem tilbake i ei form som folk kjenner igjen som si eiga.

7.2 Partiets oppgaver og oppbygning

7.2.1

Måla som kommunistpartiet stiller seg, krever at medlemmene jobber aktivt på mange områder.

7.2.2

Partimedlemmene jobber i fagforeninger, interesseorganisasjoner og solidaritetsorgani-

sasjoner for å bedre folks levekår her og nå. Gjennom at folk deltar i kampen mot det kapitalistiske systemet, utvikler de også ei bevissthet om at det er behov for et alternativ. Dette legger grunnlaget for videre kamp for sosialisme.

7.2.3

Kapitalens profittjag innebærer alltid diktatur og undertrykking, enda om styrke og form varierer. AKP deltar i kampen mot kapitalismen i Norge og støtter opp om den kampen som føres i andre land. Vi søker allianser og kontakt med andre parti og bevegelser som slåss mot imperialismen, og vi deltar sammen med andre i større fronter på enkeltsaker. Men vi holder fast ved at kommunistpartiet alltid må være sjølstendig og uavhengig, både nasjonalt og internasjonalt.

7.2.4

AKP ser det som nødvendig både å synliggjøre og styrke kampen til kvinnene i arbeiderklassen og å støtte og delta aktivt i kvinnekampen. Kvinnepolitikken må legge premiss for partiets politikk på alle områder. AKP må ha medlemmer som deltar aktivt i kvinnekampen og kvinneorganisasjonene for å utvikle kvinnepolitisk bevissthet. Målet vårt, kommunismen, er bare mulig dersom kampen for kvinnefrigjøring og mot alle former for kvinneundertrykking spiller ei sentral rolle både under kapitalismen og sosialismen. For å sikre dette må kvinnene delta i ledelsen av og organisere seg særskilt i partiet.

Det kvinnesynet som gjennomsyrrer samfunnet for øvrig vil gjennomsyre partiet. Kvinneundertrykking og mannssjåvinisme hindrer de kvinnelige medlemmene i å bruke alle sine ressurser og hemmer utviklinga av kvinnepolitikken. Dette svekker partiet. Både menn og kvinner må kjempe aktivt mot kvinneundertrykking i partiet og jobbe for en partikultur som lar alle få lov til å utvikle seg.

Medlemmene må delta i politiske bevegelser. Gjennom å jobbe sammen med og diskutere med andre, kan man lære og få nye erfaringer, samtidig som man kan vinne flere for sosialisme og kommunisme.

AKP har medlemmer i ulike folkelige bevegelser. Dette gjør partiet i stand til å utvikle politiske linjer som tar opp i seg erfaringene fra disse bevegelsene og bidra til å skape enhet mellom dem.

7.2.5

AKP er et parti som tar mål av seg til å være en del av ledelsen i den sosialistiske revolusjonen. Det betyr at AKPs medlemmer må bygges opp som ledere. Gode ledere bidrar til at andre utvikler seg og blir ledere, og bidrar til at folk ser at de har ei viktig rolle å spille i kampen for rettferdighet og et sosialistisk samfunn.

7.2.6

AKP jobber heile tida for et best mulig utvikla demokrati i partiet og i organisasjonene vi jobber i. Innad i AKP bygger vi på den demokratiske sentralismen, som vi mener gir best utgangspunkt for demokratisk behandling og deretter felles handling. Dette krever at det enkelte partimedlem deltar aktivt i partikollektivet.

7.2.7

Den norske klassestaten har et velutvikla apparat for å overvåke opposisjonelle. Når klassekampen skjerper seg, vil også overvåking og represalier overfor opposisjonelle øke. AKP tar derfor tiltak for å beskytte organisasjonen og enkeltmedlemmene mot slik overvåking, ved hjelp av sikkerhetsrutiner som i størst mulig grad hindrer at overvåkerne får innsyn i partiet. Det er likevel viktig at slik sikkerhetspolitikk ikke bidrar til å isolere partiet fra folk flest. Vi har ingenting å skjule når det gjelder politikken vår.

7.2.8

AKP ønsker ikke å gjøre seg økonomisk avhengig av kilder utafor partiet. Vi satser på å være økonomisk sjølberga, og partiets aktivitet finansieres i hovedsak av medlemmene.

7.3 Arbeiderklassen må ha ei ledende rolle i partiet

7.3.1

For å sikre at partiet forblir revolusjonært, må arbeiderklassen sikres makt i partiet. Målet er at flertallet av partimedlemmene er

arbeidere. Spontant vil det være en tendens til at intellektuelle får en dominerende posisjon. Denne tendensen må motarbeides ved å jobbe for en partikultur som verdsetter alle medlemmer, og gir alle like store muligheter til å utvikle seg og bruke sine erfaringer i partiet. Kvotering av arbeidere til ledende verv er en av metodene vi bruker. Arbeiderklassens frigjøring må være dens eige verk. Partiet skal ikke lede på vegne av arbeiderne, men ønsker å være et ledende element i arbeiderklassen og bidra til å mobilisere klassen til handling. Dette er ikke mulig dersom ikke en stor andel av partimedlemmene sjøl er arbeidere og deltar aktivt i arbeiderklassens kamp.

7.4 Partiets teoretiske fundament

7.4.1

AKP bruker den marxistiske teorien som rettesnor for handling. Marxismen er et verktøy for å analysere verden med sikte på å forandre den. Å være revolusjonær innebærer å bruke dette redskapet til å slåss for et bedre samfunn.

Marxismens teoretiske pionerarbeid blei gjort av Marx og Engels gjennom analyse av kapitalismens utvikling og kritikken av ulike utopiske, reformistiske og anarkistiske retninger i samtida. Et anna oppgjør blei innleda gjennom Lenins og andre marxisters kritikk av og brudd med Den andre Internasjonalens sosialdemokratiske klassesamarbeidspolitikk og nasjonale sjåvinisme. Mao Zedong forente marxismen med den revolusjonære massebevegelsen i Kina, og dette gjorde Kinas kommunistiske parti i stand til å lede den største politiske revolusjonen i menneskehetas historie. Mao var også pioner i å innse farene for at sosialistiske land omdannes til en ny type byråkratiske undertrykkingsregimer.

Utviklinga av kvinnebevegelsen og kampen for full kvinnefrigjøring var viktig for det teoretisk utviklingsarbeidet som blei gjort i AKP på 1980-tallet. Utviklinga av den nye kvinnepolitiske teorien har betydd endringer av den heilhetlige analysen av både det kapitalistiske samfunnet og kampen for sosialismen.

7.4.2

Den historiske utviklinga gjør det nødvendig heile tida å vurdere teoriene vi bygger på og videreutvikle dem. Den marxistiske teorien består ikke av absolutte sannheter, men må heile tida kritiseres og bygges ut i tråd med hvordan samfunnet endrer seg.

Kunnskapen om verden vil alltid være i utvikling. For å utvikle gode analyser og for

å kunne ta de riktige avgjørelsene trenger vi studier og diskusjon, både i og utafor partiet. Uenigheter er ikke et problem, men en kilde til utvikling og ny kunnskap.

7.5 Hva betyr det å være revolusjonær?

7.5.1

Å være revolusjonær betyr å kjempe for et samfunn uten undertrykking, classeskiller og krig. Det betyr å erkjenne at i denne kampen har vi mektige fiender, og at vårt viktigste våpen er organisering og innsikt.

Kommunister må være uten illusjoner. Vi lever i et samfunn der borgerskapet hersker, og der deres ideologi gjennomsyrrer hver flik

av samfunnet. Når vi hver dag blir dyng ned med herskernes idealer og virkelighetsforklaringer, er det en kontinuerlig jobb å «holde hodet rødt» og å holde fast på å se samfunnet fra de undertryktes side. Skal vi klare dette over lang tid, er det nødvendig å være organisert sammen med andre kommunister i et kommunistparti, der vi sammen kan analysere og kjempe for å endre virkeligheta.

Å være kommunist betyr å innse at det trengs et kommunistparti, og at en sjøl har ansvar for å være med på å bygge dette partiet. Å være revolusjonær betyr å bruke de redskapa en har tilgjengelig for å forstå verden, og å bruke denne kunnskapen for å slåss for endring.

FORANDRE VERDEN?

ORGANISER DEG!

BLI MED I AKP!

NÅ!

LES OGSÅ AKPs FREDs- OG ANTIKRIGSPROGRAM

[HTTP://WWW.AKP.NO/PROGRAM/FREDSPROG2.HTM](http://www.akp.no/program/fredsprog2.htm)

VEDTEKTER

VEDTEKTER FOR AKP

– revidert på AKPs 7. landsmøte i 1992

– mindre endringer i 1999 og 2001

Innledning

Vedtektene er partilovene. Vedtektene slår fast de reglene som gjelder for medlemskap og for oppgavene til og forholdet mellom partiorganer. Partiets navn er Arbeidernes kommunistparti (AKP).

§1 Opptak av medlemmer

a) Enhver som godtar AKPs program og vedtekter kan bli medlem av AKP. Medlem bør helst ha fylt 18 år.

b) Søknader om medlemskap må komme enkeltvis og rettes til et lag. Lagsmøtet vedtar om søkeren skal tas opp som medlem.

c) Der det ikke finnes lag, skal søknad om medlemskap rettes til overordnet organ, som avgjør om søkeren tas opp som medlem.

§2 Medlemmenes rettigheter og plikter

a) Medlemmer av AKP skal arbeide i et lag så sant det er mulig. Medlemmer skal betale medlemskontingent. Medlemmer som ligger mer enn 6 måneder etter med kontingenten, skal anses som utmeldt. Medlemmer plikter å opptre ukorrupt og tjene interessene til arbeidsfolk. Medlemmer skal arbeide for å utbre partiets politikk. Lagene kan gi permisjon fra lagsmøter og oppgaver.

b) Et nytt medlem har spesiell rett til å få en innføring i partiets program, vedtekter og politiske arbeid.

c) Partiets besluttende organ kan i samråd med medlemmet vedta at et medlem ikke skal være offentlig kjent som medlem.

§3 Partiets besluttende organ. Organisasjonsprinsipper

a) Partiets høyeste besluttende organ er landsmøtet. Mellom landsmøtene er sentralstyret det øverste organ. Der sentralstyret finner at det er grunnlag for det, opprettes distriktsorganisasjoner av AKP. Innafor en distriktsorganisasjon er det høyeste beslutende organet distriktsmøtet og det distriktsstyret det velger. På grunnivået er de beslutende organene lagsårsmøtet, lagsmøtet og det lagsstyret årsmøtet velger.

b) Beslutninger fattes med simpelt flertall. Ved stemmelikhet er forslaget falt.

c) Et mindretall skal respektere flertallets vedtak og gjøre sitt beste for at det blir iverksatt. Et flertall skal respektere mindretalls synspunkter og sikre at de blir reelt behandlet og klargjort for medlemmene.

d) Høyere organ kan fatte vedtak som binder lavere organ.

e) Før viktige vedtak fattes, skal styrene når det er mulig innhente synspunkt fra lavere organ eller legge saka ut til debatt blant partimedlemmene.

f) Et medlem som er uenig i et vedtak, kan reservere sin mening og legge saka direkte fram for høyere organ.

g) AKP ønsker en organisasjonskultur som bygger på respekt for medlemsdemokratiet, kollektivet og det enkelte medlem. AKP tilstreber ikke bare formelt demokrati, men ønsker et demokratisk kollektiv som bygger på virkelig enhet. En slik enhet er bare mulig dersom meningsbryting foregår i tillit til at enhver uttaler seg i beste mening, og dersom det respekteres at den enkelte bidrar etter beste evne. I en slik kultur vil oppmuntring og ros være blant de viktigste redskapene. Bruk av herskertechnikker hindrer medlemmenes utvikling.

h) Alle møter i regi av AKP skal være rusfrie.

i) Partimedlemmer, lag og distriktsstyrer har rett til å få all den informasjon som de trenger til sitt arbeid. Alle medlemmer har rett til å legge fram for resten av partiet sine synspunkt på saker som angår partiets politikk, organisasjon eller planer. Høyere organ kan bare holde tilbake opplysninger som vil sette partiets sikkerhet i fare, eller som bryter med personvernet.

j) Sentralstyret skal legge til rette for at distriktsstyrene kan holde kontakt og utveksle erfaringer og informasjon. Distriktsstyrene skal legge til rette for at lagsstyrene i distriktet kan holde kontakt. Alle partiorgan skal legge til rette for at medlemmer fra ulike lag og ulike steder kan diskutere med hverandre. Slik tverrkontakt styrker partidemokratiet. Slik kontakt skal ikke undergrave de vedtektsfesta organenes rett til å fatte beslutninger.

k) Det er forbudt å arbeide på en måte som setter partiets legale besluttende organ til side i beslutningsprosessen. Å organisere de ulike meningene i partiet i egne grupper eller fraksjoner, hindrer demokratiet ved at mange medlemmer utelukkes fra diskusjonen, og kan legge grunnlaget for splittelse av partiet.

§4 Lag

a) Lag opprettes på arbeidsplasser, i boligdistrikt, kommuner og andre steder der det er behov for det.

b) Lag må godkjennes av sentralstyret som også kan trekke godkjennelsen tilbake. Sentralstyret kan gi valgt distriktsstyre rett til å godkjenne lag. Bare godkjente lag kan ta opp og ekskludere medlemmer, og sende delegater til distriktsmøter og landsmøter. Et lag må ha minst tre medlemmer.

c) Gjennom laget er alle medlemmer med på utforminga av partiets politikk. Gjennom laget deltar medlemmene i partiets arbeid. Laget er det viktigste forbindelsesleddet til folk utafor partiet.

d) Lagsstyret innkaller lagsmøter. Lagsmøte skal innkalles når minst 1/3 av medlemmene krever det.

e) I kommuner der det er flere lag, kan disse samles for å diskutere felles saker.

§5 Landsmøte, distriktsmøte og årsmøte i laget

a) Landsmøte, distriktsmøte og årsmøte i laget innkalles av partiets styre på samme eller høyere nivå. Landsmøte innkalles hvert

annet år, distriktsmøte hvert eller hvert annet år, og årsmøte i laget hvert år. I særlige tilfeller kan landsmøte, distriktsmøte eller årsmøte i lag innkalles tidligere eller utsettes inntil ett år. Sentralstyre eller distriktsstyre kan med 2/3 flertall innkalle ekstraordinære landsmøter eller distriktsmøter for å behandle en sak de mener bør legges fram for hele det partinivået som har valgt dem. Flertallsvedtak i minst halvparten av laga kan avvise slike ekstraordinære møter.

b) Landsmøte eller distriktsmøte skal også innkalles når det kreves med flertallsvedtak i minst 1/3 av laga. Årsmøte i laget skal innkalles når minst 1/3 av medlemmene krever det.

c) Landsmøte, distriktsmøte og årsmøte i lagene skal minimum behandle beretning fra styret, regnskap og valg av nytt styre.

d) Landsmøte fastsetter kontingentsatsene.

e) Landsmøte og distriktsmøte velger revisor for henholdsvis sentralstyret og distriktsstyret sitt regnskap. Revisor skal ikke sitte i styret som blir kontrollert. Det må også velges vararevisor.

f) Til landsmøte og distriktsmøte velger lagene delegater med stemmerett i forhold til det antall medlemmer det er innbetalt kontingent til partiet for.

g) Sentralstyret vedtar delegatnøkkel og framgangsmåten ved valg av delegater til landsmøtet. Som hovedregel velges representantene direkte fra laga. Men dersom krava til sikring av partiet gjør det nødvendig, kan sentralstyret beslutte at delegater igjen, gjennom vanlige demokratiske valg blant seg, velger ut et mindre antall som møter på sjølve landsmøtet. Delegatkonferansene skal i så fall organiseres distriktsvis. Distriktsstyret vedtar retningslinjer for distriktsmøtet. Innkalling og fordelingsnøkkel for valg av delegater skal godkjennes av sentralstyret.

h) Landsmøtet skal varsles til alle medlemmer så tidlig at nedenstående frister kan følges. Sammen med varselet skal lagsstyret få tidsplan for landsmøtebevegelsen, inkludert frister for valg av delegater og for innsending av forslag til saker som skal opp på dagsorden.

Forslag til dagsorden skal sendes inn seinest 4 uker etter at varsel om landsmøtet er gitt. Valg av delegater skal skje innen 4 uker etter at dagsorden for landsmøtet er varslet.

Forslag til dagsorden for eller om avvisning av ekstraordinært landsmøte skal sendes inn seinest 4 uker etter at varsel om møtet er gitt. Valg av delegater skal skje etter de samme retningslinjene som for ordinære landsmøter og innen 4 uker etter at dagsorden for det

ekstraordinære landsmøtet er varslet. Innkalling med tidspunkt for det ekstraordinære landsmøtet skal være overlevert delegatene minst 3 uker før møtet.

Innkalling med tidspunkt for landsmøtet skal være overlevert delegat minst 6 uker før møtet.

For distriktsmøte skal varsel være lagsstyrene i hende minst 5 uker før, og innkalling til delegatene minst 3 uker før møtet.

For ekstraordinært distriktsmøte gjelde samme frister som for ordinære distriktsmøter.

Innkalling til årsmøte i laget skal være medlemmene i hende minst 3 uker før møtet.

i) Bare valgte delegater har stemmerett på landsmøte og distriktsmøte. Ingen kan binde delegaters stemmegiving. På landsmøtet møter i tillegg til delegatene sentralstyremedlemmer, og på distriktsmøtet distriktsstyremedlemmer. Representanter for tilsvarende organ i ungdomsorganisasjonene har rett til å møte. Representanter for sentralstyret har rett til å møte på distriktsmøtet. Alle de nevnte har alle rettigheter unntatt stemmerett. Landsmøte og distriktsmøte kan dessuten godkjenne at spesielt inviterte gjester ut over disse er til stede på møtet.

§6 Sentralstyre, distriktsstyre og lagsstyre

a) De valgte styrene leder arbeidet på sitt område i samsvar med partiets program, vedtekter og vedtak fra overordna organ, inkludert organet som valgte styret.

b) Sentralstyret velges i sin helhet av landsmøtet.

c) Distriktsstyret skal sammensettes ut fra de lokale forholdene. Distriktsstyret kan velges i sin helhet på distriktsmøtet, eller distriktsmøtet velger et arbeidsutvalg som suppleres av representanter fra hvert partilag.

Når partidistrikt er svært små, eller andre forhold gjør det nødvendig, kan sentralstyret gi dispensasjon fra kravene om organisering og sammensetting av distriktsstyret.

d) Landsmøtet velger partileder ved særskilt valg. For øvrig konstituerer styrene seg sjøl. Sentralstyret og distriktsstyret velger om nødvendig et arbeidsutvalg som kan samarbeide daglig om ledelsen. Arbeidsutvalg og styre skal foruten leder minst ha kasserer og organisasjonssekretær.

e) Arbeidsutvalget utøver styrets funksjoner og myndighet når styret ikke er samlet, og skal innkalle sentralstyret/distriktsstyret til plenumsmøte minst 3 ganger i året. Representanter for tilsvarende organ i ungdoms-

organisasjonene har rett til å møte på sentralstyre-/distriktsstyremøter med alle rettigheter unntatt stemmerett.

f) Sentralstyre og distriktsstyre skal innkalles når minst 1/3 av styrets medlemmer krever det.

g) Det skal velges varamedlemmer til sentralstyre og distriktsstyre. Varamedlemmer har ikke rettigheter i styret. Hvis et styremedlem trekker seg eller går ut av partiet, skal styret vedta å ta opp et varamedlem som styremedlem.

h) Minst 50% av sentralstyrets og distriktsstyrets medlemmer skal være kvinner.

i) Minst 50% av sentralstyrets og distriktsstyrets medlemmer skal være arbeidere.

j) Minst 2 ganger i året skal sentralstyret invitere representanter fra partidistriktene på sentralstyremøtet. Distriktsstyret peker ut den som skal dra. Hvis det ikke fins distriktsstyre, avgjør sentralstyret hvem som skal møte. Representantene fra distriktene har tale- og forslagsrett.

k) Distriktsstyret skal innkalle konferanser av lederne i laga minst 2 ganger i året. Konferansen kan vedta innstillinger overfor distriktsstyret.

l) Styret på alle nivå kan opprette de utvalg som trengs for å løse partiets oppgaver. Et distriktsstyre kan også delegere arbeidsoppgaver/ansvar til lag/grupper av lag for kortere eller lengre perioder for å løse enkeltoppgaver for partiet. Når flere partimedlemmer arbeider i en annen organisasjon, skal styret ta initiativ til at arbeidet deres samordnes. Det er også ønskelig at medlemmer med felles problemer/oppgaver samles, enten fra ett lag, fra flere lag på samme sted, i et distrikt eller på landsbasis. Alle slike utvalg er underlagt – og står ansvarlig overfor – styret som har utnevnt dem. Utvalg kan ikke pålegge oppgaver uten at styret de står ansvarlig overfor har godkjent det. Utvalg som jobber på tvers av distrikt eller lag, må sørge for at styrene i distriktene eller lagene holdes informert om initiativ som tas.

§7 Disiplinærtiltak

a) Hvis et partimedlem gjør alvorlige brudd på vedtektene eller skader partiet, kan partiet ut fra en konkret vurdering vedta tilbaketrekking fra tillitsverv eller eksklusjon. Mens undersøkelser pågår, kan et medlem suspenderes i inntil 6 måneder.

b) Det er uforenlig med medlemskap i partiet å drive kvinne- eller barnemishandling.

c) Bruk av narkotika er uforenlig med partimedlemskap.

d) Tilbaketrekking fra tillitsverv kan vedtas av det organet som har valgt medlemmet til tillitsverv, eller av overordna organ. Sentralstyret kan vedta tilbaketrekking fra sentralstyret.

e) Suspensjon og eksklusjon fra partiet kan foretas av sentralstyret eller av lagsmøte, etter at den saka gjelder, har fått høve til å legge fram sitt syn. Distriktsstyre kan suspendere et medlem. Suspendert medlem mister alle medlemsrettigheter.

f) Vedtak angående disiplinærtiltak kan ankes til sentralstyret.

g) Eksklusjon skal innrapporteres til sentralstyret, som orienterer landsmøtet.

§8 Partiets eiendom

a) Med eiendom i disse vedtektene menes foruten all eiendom også andre rettigheter av økonomisk og politisk verdi.

b) AKPs eiendom disponeres av partiets besluttende organ. Ingen partiorgan kan skille seg av med eller gjøre andre disposisjoner med eiendom som tilhører dem, i strid med overordna organers vilje. Det samme gjelder enkeltpersoner som eier eiendom på vegne av partiet.

c) Viktige endringer i disponeringen av slik eiendom skal alltid godkjennes av sentrale partiorgan.

d) Sentralstyret kan bestemme at eiendom skal overføres fra ett partiorgan til et annet.

e) Ledende partiorgan skal regelmessig rapportere til partiets medlemmer om drifta av partiets eiendom.

f) Enkeltpersoner som går ut av partiet, plikter å levere tilbake eiendom de eier eller disponerer på vegne av partiet. Om en gruppe går ut av en grunnorganisasjon, tilfaller hele grunnorganisasjonens eiendom den delen av grunnorganisasjonen som fortsetter å arbeide i AKP, uansett om den utgjør et mindretall av grunnorganisasjonen før splittelsen.

g) Om et lag eller et annet partiorgan nedlegges eller på annen måte slutter å arbeide for AKP, tilfaller all eiendom AKP ved nærmeste overordna organ.

h) Om medlemmer går ut av AKPs sentralstyre, disponeres partiets eiendom av et samlet flertall i sentralstyret. Forutsetninga er at dette flertallet har innkalt sentralstyremøte eller landsmøte etter vedtektenes §§ 5 og 6 dersom det er reist vedtektsgyldig krav om det.

§9 Partiets ungdomsorganisasjoner

a) Rød ungdom (RU) og Norges kommunistiske studentforbund (NKS) er AKPs politiske ungdomsorganisasjoner. Partiet har ansvar for å støtte, styrke og lære av ungdomsorganisasjonene.

b) RU og NKS har rett til å delta i diskusjoner om partiets politikk i spørsmål som angår hele den kommunistiske bevegelsen i Norge.

§10 Unntaksbestemmelse

Under illegalitet eller forfølgelser kan vedtektene fravikes dersom det er nødvendig for å videreføre partiets arbeid. Partiorgan som benytter denne unntaksbestemmelsen skal så snart som mulig varsle om vedtaka og få dem godkjent av overordnet besluttende organ. Hvis et styre benytter denne paragrafen, skal det i tillegg, når det blir mulig, legge det fram for det organet som har valgt styret: lagsmøte, distriktsmøte eller landsmøte.

§11 Endringer av vedtektene. Vedtektenes juridiske status

a) Bare landsmøtet kan endre vedtektene. For at et endringsforslag skal være vedtatt, må minst 2/3 av delegatene ha stemt for.

b) Sentralstyret eller landsmøtet avgjør tvister om tolkning av vedtektene.

c) Vedtektene er juridisk bindende i tvister om partiets eiendom.

§12 Oppløsning av partiet. Sammenslåing med andre organisasjoner

a) Landsmøtet kan gjøre vedtak om å oppløse AKP eller å slå AKP sammen med andre organisasjoner. For at slikt vedtak skal være gyldig, må det være fremmet før fristen for innsending av forslag til dagsorden for landsmøtet, og minst 4/5 av delegatene må ha stemt for.

b) Dersom minst 2/3 og mindre enn 4/5 av delegatene har stemt for, må forslaget behandles på et nytt landsmøte innen 6 måneder. Vedtaket er da gyldig hvis minst 2/3 av delegatene på dette landsmøtet stemmer for.

ORDLISTE

ORDLISTE

I programteksten finner du enkelte ord og uttrykk som ikke inngår i vanlig dagligtale, men hører til det teoretiske marxistiske vokabularet. Vi har valgt å ta med enkelte slike begrep i programmet, for å gjøre teksten presis uten å gjøre den for lang.

Utdyping av disse begrepa finner du i studiesirkler, som i AKPs studiebok *Bli med i AKP*, eller i marxistiske oppslagsverk. Noen av begrepa kan du også finne i generelle leksika, men ettersom borgerlig økonomi ikke anerkjenner for eksempel arbeidsverditeorien til Marx, så kan definisjonene der avvike noe fra de marxistiske.

Bruken av begrep er en del av den politiske og ideologiske kampen. Sjøl innafor marxismen kan derfor samme uttrykk gis ulikt meningsinnhold av ulike personer. Når vi her gir oss inn på å sette opp ei ordliste for noen av begrepa som er brukt i programteksten, velger vi å ta for oss et svært avgrensa utvalg. Definisjonene som gis, står også ene og alene for undertegnades regning og er ikke en del av programmet.

Oslo, januar 2002
Amljot Ask

Arbeideraristokrati

Se programmet, punkt 3.4.5. Et privilegert sjikt med bakgrunn i arbeiderklassen og arbeiderbevegelsen, som sosialdemokratiet i samarbeid med kapitalen har bygd opp. Det er knytta til det faglige byråkratiet og andre posisjoner som disse prøver å bruke for å styrke klassesamarbeidet.

Arbeiderklasse – småborgerskap – borgerskap

Se programmet, punkt 3.4.1, 3.5.1 og 3.2.1. Vi deler befolkninga i kapitalistiske samfunn i klasser etter hvilket eiendomsforhold de har til produksjonsmidlene, hva slags stilling de har i den samfunnsmessige organiseringa av produksjonen, og hvordan og hvor mye de får av de verdiene som produksjonen skaper.

Bruksverdi

Den nytteverdien varer/tjenester har. For eksempel er bruksverdien til klær at de beskytter kroppen og at vi pynter oss med dem.

Bytteverdi

Verdien en vare eller tjeneste har i antall arbeidstimer det gjennomsnittlig trengs for å framskaffe den. For eksempel er en bil mer verdt enn en sykkel, fordi det trengs lenger tid å lage den. NB. Bytteverdien er ikke det samme som *prisen*, som også reguleres av tilbud og etterspørsel m.m.

Halvføydal

I samfunnet finnes fortsatt sterke innslag av føydale makt- og produksjonsstrukturer, ved siden av de kapitalistiske. Dette er særlig tilfelle i mange land i den tredje verden, hvor godseiere fortsatt dominerer mange steder på landsbygda. Vi finner der også personer fra den føydale overklassen høyt oppe i statsapparata mange steder.

Halvkoloni

Brukt om de landa som økonomisk og politisk er underlagt utenlandske imperialistmakter, til tross for at de formelt er uavhengige stater. Begrepet er vanligvis brukt om tidligere kolo-

nier som etter avkoloniseringa fortsatt er bundet opp til kolonimakta eller til nye imperialistmakter. Den nye avhengighetsforma kalles gjerne nykolonialisme.

Imperialisme

Det siste stadiet i kapitalismen, som den nådde rundt overgangen fra det nittende til det tjuende århundret. Kjennetegna på dette stadiet står omtalt i programmet i punkt 1.2.1.

Kompradorborgerskap

Den delen av borgerskapet i koloniale og halvkoloniale land som samarbeider med det utenlandske imperialistiske borgerskapet.

Merarbeid

Den tida som arbeideren jobber for kapitalisten utover den nødvendige arbeidstida (dvs den tida som er nødvendig for at hun/han skal produsere seg sjøl og sin familie). Merarbeidet er kilden til merverdien/profitten.

Merverdi

Den verdien som kapitalisten skaffer seg ved at arbeideren skaper en verdi utover lønna hun/han får. Lønna er verdien av arbeidskrafta, dvs betaling for den nødvendige arbeidstida (se *merarbeid*).

Nord-sør

Uttrykk for å illustrere kløfta mellom de rike, tidlig industrialiserte landa, som stort sett ligger i den nordlige tempererte sonen, og de fattige, tidligere kolonilanda som i hovedsak ligger sør for nord-landa. Uttrykket «tredje verden» blir også brukt om disse landa i sør.

Produksjonsforhold

De forholda som etableres mellom mennesker i den samfunnsmessige produksjonsprosessen. Produksjonsforholdas karakter bestemmes først og fremst av vareprodusen-

tenes forhold til produksjonsmidla: om de eier eller disponerer dem eller ikke.

Produksjonsmidler

Summen av alle materielle deler som inngår i produksjonsprosessen, utenom sjølve arbeidskrafta, dvs materialer som inngår i varen samt alle arbeidsredskapene, inkludert f.eks elektrisk strøm eller tilførte stoffer gjennom kjemiske prosesser.

Produktivkrefter

Fellesbetegnelsen for arbeidskrafta og de produksjonsmidlene som er grunnlaget for den materielle produksjonsprosessen i et samfunn.

Profitt

For kapitalisten virker det som om profitten kommer av at han selger sin vare til over kostnadspris. I realiteten er det merarbeidstida til arbeideren som er kilden til profitten. Merarbeidstid/merverdi og profitt blir brukt om hverandre, avhengig av hva man er opptatt av å beskrive.

Reformisme

Betegnelsen på ei retning innafor arbeiderbevegelsen som hevder at oppgava består i skritt for skritt å rette på manglene ved samfunnet, sett fra arbeidernes ståsted, heilt til de forholda som ligger til grunn for klasseorganiseringa er avskaffa – enten ved at en når fram til den fullkomne kapitalismen (hovedretning innafor reformismen som faller sammen med den alminnelige liberale bevegelsen), eller ved at reformene til slutt vil bringe kapitalismen over i sosialismen (hovedretning som vokste fram innafor den revolusjonære sosialistiske bevegelsen i perioden foran den første verdenskrigen og som faller sammen med den klassiske revisjonismen).

RØD UNGDOM

SOSIALISME.NO

NKS

FOLK.UIO.NO/KJELLAR/

RØD VALGALLIANSE

WWW.RV.NO

INNHOLD

Politisk målsetting	3	4.3 Å styrke klasseorganiseringa til arbeiderklassen og utvikle enhetsfronten for revolusjonen, er egne mål	22
Kapittel 1: Kapitalismen fører til kriser og krig – men bærer også i seg grunnlaget for kommunismen	4	4.4 Kampen mot kulturimperialismen og det borgerlige ideologiske hegemoniet er avgjørende for den revolusjonære organiseringa	24
1.1 Kapitalismen – utbytting og muligheter for frigjøring	4	4.5 Livsmiljøet kveles av kapitalismen	24
1.2 Et verdensomspennende klassesystem	5	4.6 Kamp for nasjonal sjølråderett er kamp mot imperialismen	25
1.3 Utbytting, plyndring og kolonialisme	5	4.7 Kampen for distrikts-Norge utvider den revolusjonære enhetsfronten	25
1.4 Kapitalismen ødelegger de naturlige livsvilkåra og fører til menneskeskapte naturkatastrofer	6	4.8 Kvinnekampen er avgjørende for om kampen under kapitalismen skal utvikle seg til en sosialistisk revolusjon	25
1.5 Kvinneundertrykkinga er vevd inn i kapitalismen	7	4.9 Det parlamentariske arbeidet må underordnes det utenomparlamentariske	25
1.6 Imperialismen skaper rasisme	9	4.10 Internasjonal solidaritet og kamp mot eige borgerskap må gå hand i hand	26
1.7 Imperialisme betyr nasjonal undertrykking, krig og revolusjoner	9	Kapittel 5: Sosialistisk revolusjon og et sosialistisk Norge	27
1.8 Ideologisk herredømme og politisk overvåking er sentrale maktmidler for borgerskapet	10	5.1 Den sosialistiske revolusjonen	27
1.9 Demokrati og diktatur	11	5.2 Sosialismens første erfaringer	28
1.10 Vilkåra for kommunisme modnes innafor kapitalismen	11	5.3 Sosialismen i vår tid	28
1.11 Opprørsbevegelsene i den tredje verden er hovedkrafta i en revolusjonær enhetsfront som vokser og blir breiere	12	Kapittel 6: Målet: Et kommunistisk verdenssamfunn	32
Kapittel 2: Imperialiststaten Norge	13	6.1 Slutten på klassesamfunna	32
2.1 Rikt på ressurser, men lite sjølberga	13	6.2 Den private eiendomsretten og lønnsarbeidet er oppheva	32
2.2 Statskapitalisme under sosialdemokratiets ledelse	14	6.3 Bytteverdiproduksjonen er erstatta av bruksverdiproduksjon	32
2.3 Et patriotisk folk og et unasjonalt borgerskap	14	6.4 Staten som redskap for en herskende klasse erstattes av ei frivillig sammenslutning mellom frie mennesker	32
2.4 Demokratiske rettigheter under press	15	6.5 Menneska vil kunne utvikle seg fritt og allsidig	33
2.5 Kapitalismen bygger ned distrikts-Norge	15	6.6 Kvinneundertrykkinga er avskaffa	33
2.6 Den samiske nasjonen og nasjonale minoriteter undertrykkes	15	6.7 I samspill med naturen	33
Kapittel 3: Klassesamfunnet Norge	16	6.8 Kommunismen vil være et verdenssystem	33
3.1 Klassemotsetningene skjerpes	16	6.9 Kommunismen – også et samfunn med motsigelser og utfordringer	33
3.2 Makta ligger hos det imperialistiske monopolborgerskapet	16	Kapittel 7: Arbeidernes kommunistparti ...	34
3.3 De sosialdemokratiske lederne er med i toppen av borgerskapet	17	7.1 Hvorfor kommunistparti?	34
3.4 Arbeiderklassen vokser	17	7.2 Partiets oppgaver og oppbygning	34
3.5 Småborgerskapet endrer sammensetning og minker	18	7.3 Arbeiderklassen må ha ei ledende rolle i partiet	35
3.6 De utstøtte	18	7.4 Partiets teoretiske fundament	35
3.7 Kvinnene i det norske klassesamfunnet ..	18	7.5 Hva betyr det å være revolusjonær?	36
3.8 Ungdom og opprør	19	Vedtekter for AKP	37
3.9 Rasismen er en del av klassesamfunnet ...	19	Ordliste	41
3.10 Kapitalismen undertrykker lesbiske og homofile	20		
Kapittel 4: Klassekampen under kapitalismen	21		
4.1 Reformkamp og revolusjon	21		
4.2 Forsvarskamp og systemoverskridende krav	21		

*Det er massene som er de virkelige heltene
– sjøl er vi ofte barnslige og uvitende.
Begriper en ikke det, kan en ikke gjøre reg-
ning med å tilegne seg minimale kunnskaper
engang.*

(Mao 1941)

